



საქართველოს ჟურნალისტთა კავშირი

ბუკლი
№ 5 1975 წ.



საქართველო
საბჭოთაო
საქართველო



საპირველად
დემონსტრაცია
თბილისში





ფაშინიშვილი გამარჯვების ძეგლი ბარლინში.
მოქანდაკე ე. ვუნიტორი

200

მილიონი მანეთის სამრევლო პროექტი — გვიმის პლაპეზებით!



ღუნის სარეზი

1922 წელს ამიერკავკასიის საბჭოების პირველ ყრილობაზე სერგო ორბანიძემ თქვა: «ჩვენ, მაგალითად, მოწოდებულნი ვართ საქართველოში მოვაწვიოთ მუდგის წარმოება. ამისათვის არსებობს მხოლოდ ერთადერთი გზა — რუსეთის საბჭოთა ხელისუფლება ერთ თვის ფაბრიკას გვაძლავს, რომელსაც ვდგამთ ქუთაისში, არ ჩამყვდარ ქალაქში».

მართლაც, იმავე წელს დიდი ლენინის ინიციატივით ქუთაისის შრომატაძრის რუსეთის მუშათა კლასისაგან საჩუქრად მიიღეს საწარმოს მოწყობილობა. ამიტომაც ესა და ერთმანეთისაგან განუყოფელი ქუთაისის მუდგის ფაბრიკა და ლენინის სახელი.

რუსი შემოღებულების დახმარებით ენერგოული და თავდაუზოგავი შრომა გაჩაღდა ფაბრიკის ექსპლუატაციაში გაშვებისათვის. იყო სიმწვლეები, არ უკავდათ კვალიფიციური სპეციალისტები, შალის წარმოების მცოდნე კადრები, არ ჰქონდათ საბჭოთაობის ტრანსპორტი და მაინც მუშები დიდი ენთუზიაზმით იღვწოდნენ, აწუხობდნენ შაბათობებს, მუშობდნენ ზეიმურ საათებს უსუსყიდლოდ, რომ ფაბრიკა დროულად ჩამდგარიყო მწყობარში.

1924 წლის 12 ოქტომბერს საყვირის მშლავრმა ხმამ ქუთაისელ შრომატაძრის ამცნო ქართული. საფეიქრო მრეწველობის პირაშის, მუდგის ფაბრიკის დაბადება.

გავთმა „კომუნისტმა“ იმავე დღეს სპეციალური სტატია უძღვნა ამ მოვლენას: «დღევანდელი მუდგის ზეინი ქვეყნის ისტორიაში, როგორც სამრეწველო ქალაქი. ამიერიდან ქუთაისი გამოდის მრეწველობის ასპარეზზე. საქართველოს პროლეტარიატი

ვერსადღეს დაივიწყებს მას, ვისი თაოსნობითა და დახმარებითაც შეიქმნა ეს ფაბრიკა».

ექსპლუატაციაში გაშვების პირველ წელს ფაბრიკამ 20 ათასი მეტრი მუდგა გამოუშვა, მეორე წელს კი — 25 ათასი.

წლების განმავლობაში იზრდებოდა და ვეცადებოდა ფაბრიკა. პატარა კუსტარული წარმოებიდან იგი მძლავრ სოციალისტურ საწარმოდ გადაიქცა. შიშმა შრომის-მოყვარე კოლექტივმა სახელოვანი გზა განვილო და მრავალი პრინციპულ ფურცელი ჩაწერა სოციალისტური საფეიქრო მრეწველობის განვითარების ისტორიაში. ხუთწულენიდან ამოცანების შესაბამისად განხორცილდა იზრდების ფაბრიკის საწარმო სიმძლავრე, პროდუქციის მოცულობა, მისი ასორტიმენტი.

1929 წელს ფაბრიკაში იყო 84 დანადგარი და მუშობდა 280 კაცი, ფაბრიკის ამ დროის თითქმის სრულებით არ უკავდა სპეციალური განათლების ჰქონე კადრები. ახლა ფაბრიკაში 200-მდე ზნაგა-დანადგარია, მუშობს 800 მუშა-მასამსახურე, მათგან — 60 ინჟინერ-ტექნიკოსი.

უკანსწელი 15 წლის მანძილზე მუდგის ფაბრიკაში განხორციელდა ტექნიკური გარდაქმნები, ძირითადი საწარმოო ფაბრიკის გადღების გარეშე ძველი გაცვეთილი მანქანა-დანადგარები ახალი მაღალწარმოებულური მანამულო და საზღვარგარეთული დანადგარებით შეიცვალა, რამაც განაპირობა ის, რომ 1929 წელთან შედარებით ზნაგა-საათის წარმოებებმა გაიზარდა 4-ჯერ. უკიდრე ერთი წესიველი ურთ დაზგავ 8 საათში 10.11 მეტრი ხამ ქსოვილს ქსოვდა, ახ-

ლა იგი ნორმალური მუშაობით მუშავებდა ქსოვილს ამაღლებს.

ამჟამად ფაბრიკა ერთ სამუშაო ეკრპში უშვებს მიდენ მეტრი ქსოვილს, რაც გამოუშვებს მთლიანად 1925 წელს. თუ 1930 წლამდე ფაბრიკა მხოლოდ ერთი დასახელების პროდუქციას ამაღლებდა, ახლა 10-მდე გაიზარდა ასორტიმენტის რაოდენობა.

1964-1965 წლებში მოხდა ფაბრიკის სპეციალიზაცია. იგი ძირითადად ფაბრიკულ, ნახევარმშლის და სუთთა შალის სახელების გამოშვებაზე გადავიდა. პროდუქციის ეს სახე მომხმარებელთა დიდი მოწონებით სარგებლობს და სწორედ ამიტომაც, 1972 წელს სახელმწიფო-სააგენტაციო კომისიამ წინდა შალის სახანს (არტიკულ 48165-ს) ხარისხის სახელმწიფო ნიშანი მიავსურა.

1974 წელს თერკოლაში აიშუვდა ფაბრიკის ფილიალი, სადაც ყოველწლიურად 31 ათასი მეტრი ხამი ქსოვილი მზადდება.

ფაბრიკის კოლექტივს სათავეში უდგას პირველადი პარტიული ორგანიზაცია. 1924 წელს, ფაბრიკა ფეხს რომ იდგამდა, მისი პარტიული უჯრედი 3-5 კომუნისტს ითვლიდა, ამჟამად საწარმოს პირველადი პარტიული ორგანიზაცია 170 კომუნისტს აერთიანებს. კომუნისტები ყოველთვის საწარმოს გადამწყვეტ უბნებზე იმყოფებიან და პირად მიაგლით აძლვენ თანამოსაქმეებს, არიან აველა შესანიშნავი საქმის წარმწყვენი.

ფაბრიკის პარტიული ორგანიზაცია, ხელმძღვანელობს რა საქმე 24-ე ყრილობის ისტორიული გადამწყვეტლებებით, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ბოლო პულეუმების გადამწყვეტლებებით, მიიღო პარტიული-პოლიტიკურ და პარტიული-მეცნიერული მუშაობის წარმართვის სასაწარმოსმდებ ოპერატიული და კონკრეტული ხელმძღვანელობის სრულყოფის გზით, რაზმეც კომუნისტებს და მთელ კოლექტივს საწარმო ფეხების შესრულებისათვის, პროდუქციის ხარისხის ამაღლების, თვითღირებულების შემცირების, შრომის ნაყოფიერების შემდგომი გადღების, ახლო ტექნიკის და მოწინავე ტექნოლოგიის დაწერვის, ზნაგა-დანადგარების მოცდენების ლევიდაციას და წარმოების ორგანიზაციის გაუმჯობესებისათვის საბძოროვლავს.

დიდი უჯრდლებმა ეთობმა სოციალისტური შეჯგობრების უმაღლესი ფორმას — კომუნისტური შრომის მოძრაობას. კომუნისტური შრომის დაძვერების საბძორო სახელს ატარებს ორი უბანი, 19 ბოზადა და 397 მუშა.

საწარმოში ფართოდაა გავლილი სოციალისტური შეჯგობრება მე-9 ხუთწულის დავალბათა შესრულებისათვის. ხუთწულის მრთოზე წელს საწარმომ საყვირო პროდუქციის გამოშვების გეგმა 103,1 პროცენტით გაანაღდა. გეგმის გადამტეებით დამზადებული 888 ათასი მანეთის პროდუქტია. რუალიზაციის გეგმა შესრულებულია 105,3 პროცენტით, გეგმის ზეითი რეალობებზე 1964 ათასი მანეთის ზეით ნაწარმი. ფაბრიკამ ახალი გადღებული საწარმო ამოცანები

დაისახა ხუთწლედის დამამოთავრებელ წელსაც. გამოშვებულ უნდა იქნას 29 მილიონ 200 ათასი მანეთის საერთო პროდუქცია, 1 მილიონ 200 ათასი მეტრი ქსოვილი.

სკკე ცენტრალური კომიტეტის მიმართავ პარტიისში, საბჭოთა ხალხისში, სკავშირო სოციალისტურ შეჯიბრებებში ჩვენი რესპუბლიკის, ქალაქ ქუთაისის და მთელ რიგ საწარმოთა გამარჯვებამ და გარდაბავილი წითელი დროშის მიყვანებამ ახალი შთაგონება და ძალა შემატა ფაბრიკის კოლექტივს. ვადახედვს რა არსებულ რეზერვებს, შემუშავებულ იქნა გაზრდილი შეზღვევები გეგმა, წლის ბოლოსათვის, დამატებით გამოუშვებენ 500 ათასი მანეთის პროდუქციას.

ფაბრიკაში ბევრია მოუხეცარი აზრის ადამიანი, რომელია შემოქმედებითი საქმიანობა საგრძნობლად გააუმჯობესა ამა თუ იმ უბნის მუშაობა, რაციონალიზატორულმა წინადადებებმა წარმოების მისცა დიდი ეკონომიური ეფექტი.

20-მდე სხვადასხვა ეროვნების წარმომადგენელი მუშაობს ფაბრიკაში, ქართველების მხარდახარ შრომობენ რუსები, უკრაინელები, ბელორუსები, სომხები, ებრაელები, ბერძნები...

მაულის ფაბრიკის კოლექტივი სათუთად იჩნახეს იმ ადამიანთა სახელებს, რომლებმაც საფუძველი ჩაუყარეს მუდის წარმოებას და შემდეგ ათეული წლების მანძილზე იღვწოდნენ მისი წინსვლისა და დიდებისათვის.

ვეტერან კომუნისტ ფეიქრებთან: ტ. გვარამაძესთან, ბ. ვაბაძესთან, ვ. გოგელიძესთან, თ. ნადირაშვილთან, ნ. კუბლაშვილთან, ა. სვანიძესთან, გ. გამეზარაშვილთან, ზ. ყიფშიძესთან, გ. გვეტაძესთან, თ. გურუშვილთან, ა. ჯანელიძესთან და სხვებთან ერთად დაოსტატდნენ და მათს შრომითს ტრადიციებს აგრძელებენ ახალგაზრდა მუშები, ინჟინრები, ქვეოსტატები. განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს კომკავშირელი ქალშეიღობის: ქეთევან ნიეარაძის, ციციო კენჭაძის, მანანა კუბლაშვილის, ნანული თორთოლიანის, თამარ მამაგვიჯილის, ციცი კუკუჩვილის და სხვათა თავდადებული შრომა. წარმოებაში დიდი ყურადღება ეთმობა მუშა-მოსამსახურეთა კულტურული და საყოფაცხოვრებო პირობების გაუმჯობესებისათვის ზრუნვას. საწარმოში არის მდიდარი მხატვრული და ტექნიკური ბიბლიოთეკა, კარგად მოწყობილი მუშათა კლუბი. ფაბრიკის მუშა-მოსამსახურეთა შეიღობისათვის აგებულია ორსართულიანი კეთილმოწყობილი ბაგა-ბაღი 150 ბავშვზე.

მიღწინავე წელს ფაბრიკის კოლექტივმა ზემოთ აღნიშნა დაარსების 50 წლის იუბილე. ფეიქრებმა პირობა დადეს, რომ მუდამ მორიწავთა რიგებში იქნებიან და ღირსეულად ატარებენ მისი დამაარსებლის, პროლეტარიატის დიდი ბელადისა და მასწავლებლის — უექდავი ლენინის სახელს.

ბ. მადისაშვილი, გაზეთ „ქუთაისის“ რედაქტორი.

საქენ-სართავი უბნი



მოწინავე მუდოლე ნაზაროლია სიგუა, იგი 1976 წლის ანგარიშში მუშაობს



ხაიხის უფროსი ინჟინერი ვილახვანი და წუნამდელი ლაშარა ქორთაძე ამოქმედებენ შალის ხაიხის ბაიხსს



მოწინავე მთოვალე დალიკაძე და სიციო კაკუაშვილი





1975 — ქალის საერთაშორისო წელი

კომუნის სას შენ, 1975 წლის ჩინოსლოვკაელ ქალთ?

პასუხობენ ბანთაპისუფლების
თანაბრლები

წელს ჩეხოსლოვაკიის რესპუბლიკა თავის დიად ღლესაწვლს ზეიმობს: ჩეხებისა და სლოვაკების სახალხო განმთავისუფლებელი ბრძოლის კულმინაციისა და გმირული წითელი არმიის მიერ ჩეხოსლოვაკიის განთავისუფლების 30 წლისთავს. ესა წელი იმ წარმატებების შედეგებისა, რომელსაც მიაღწია ჩვენმა ქვეყანამ სამი ათეული წლის მანძილზე საბჭოთა კავშირისა და სხვა სოციალისტურ სახელმწიფოებთან მჭიდრო თანამშრომლობით, ჩეხოსლოვაკიის კომუნისტური პარტიის წინამძღოლობით.

ჩვენი წინსვლისა და პროგრესის ერთერთი უმჯობესი დადასტურებაა ქალის ერთობა ზრდა ქვეყნის საზოგადოებრივ ცხოვრებაში.

როგორ ცხოვრობს, რას წარმოადგენს თანამედროვე ჩეხოსლოვაკელი ქალი? ამას გვახსენებენ 1945 წელს დაბადებული ჩეხი და სლოვაკი ქალები. 1975 წელი მათთვის ორგანოვანი სათბურებია: ისინი რესპუბლიკის განთავისუფლების იუბილესაც იხეიმებენ და საკუთარი დაბადების 30 წლისთავსაც. ამრიგად, ვეითხებინათ:

1. რა ცვლილებებისა და მიღწევებს თვლით ყველაზე მნიშვნელოვან როგორც მთელი ჩეხოსლოვაკიის, ისე თქვენი თანამემამულე ქალების, თქვენი ოჯახისა და პირადად თქვენს ცხოვრებაში?
2. რა ნიშნებით ხაზაძვობთ თქვენი თათბა და რა თვისებებს აფხებთ ყველაზე მეტად თქვენს თანატოლებში?
3. მომავლის როგორი გეგმები გაქვთ? გვახსენებენ:



ვერა ნიკოლსკა

მე დავიბადე ორ მაისს, როცა ქალაქ იმბრუტის მცხოვრებლები იარაღით ხელში აღსდგნენ დამოხმის წინააღმდეგ, მებრძოლი პრალის დასახმარებლად. საბჭოთა არმიის თავილებით ესაღმებოდნენ. ჩემი ოჯახი წლებების მანძილზე იწახავდა თავფლის პატარა კარს, რომელიც საბჭოთა მებრძოლებმა უსახურეს დედაჩემს იმ მძიმე საათებში, საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ პიონერულმაძღვანელად დავიწყე მუშაობა. დაუსწრებლად დავამთავრე პრალის კარლოვი უნივერსიტეტის პედაგოგიური ფაკულტეტი და ნიშნურის ცტარწლიან სკოლაში ვმსწავლებლობ. ჩემი გოგონა ვერა ახლა ხეთი წლისაა.

1. ჩვენი თოთხმეტათასიანი ქალაქი წელს თავისი დაარსების 700 წლისთავს აღნიშნავს. მის სახელგანთი ისტორია აქვს. მრავალმა თაობამ დამაჩნია თავისი ცალი მის სახეს, მაგარამ ყველაზე დიდ პროგრესს ქალაქის ცხოვრებამ ამ უკანასკნელ წლებში მიღწია. როგორც მასწავლებელს, მე ყველაზე უფრო ის მზრუნველობა მხატარებს, ქალაქი თავისი ბავშვებისა და ახალგაზრდებისაგან რომ იჩენს. ჩვენ არამარტო სკოლები გავცემს საკმაოდ — კომუნის ქუჩაზე ჩვენი სკოლის გარდა კიდევ ორი დაწყებითი და ერთი საშუალო სკოლა, — არამედ პიონერთა სახლიც, ახალგაზრდული რაზმიც და საბავშუო სახლიც. უკანასკნელ წლებში ქალაქში კიდევ მრავალი კომპლექსი აშენდა; მაგალითად, სახატორი სტადიონი, საცურაო აუზი, ახლა მარადგზა რეინერის სასწავლებლის მშენიერი ინტერნატის მშენებლობა.

მე მევიდედ ქლას ვასწავლი, 26 მოსწავ-

ლე მეავს. აუბდან 15 ტრიალისანანაშრომის მობარული ვარ, რომ სოციალისტურ წესობით არავითარი განსხვავება არაა მუშათა და საზოგადოების სხვა ფენების წარმომადგენელთა შვილებს შორის, რომ მუშებისა და ინტელიგენციის ბავშვები ერთნაირი წარმატებით სწავლობენ.

2. ჩემს თანამედროვეებში და, რა თქმა უნდა, ჩვენს დედებსა და უფროს თაობაში, მე უპირველეს ყოვლისა, იმ თავდაუზოგავ შრომას ვფასებ, წარმოებში, ოჯახსა და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში რომ ეწევიან. ზოგჯერ ისიც მეჩვენება, რომ ჩემი თანატოლები საოჯახო საქმიანობით უფრო იღლებიან. ამას ისე ნუ გამიგებთ, თითქოს ქმარზე ვამბობდვ გადაკრულ სიტყვას. არა, ჩემს ქმარზე სასაკვეთრო არაფერი მეგომის — ჩემი ერთგული თანაშემწეა ოჯახურ საქმიანობაში.

3. ჩვენ, მასწავლებლები, ვაღდებულნი ვართ, კარვად აღზარდით ჩვენზე მობარეული ბავშვები. მოქალაქეთა აღზრდა კი, პირველ რიგში, იმას გულისხმობს, რომ საკუთარი შვილები გვაავადეს კარვად აღზრდილები. აი, ამ ორ ამოცანას მსურს შევეწირო მთელი ჩემი ძალ-ღონე.



ვერა ნიკოლსკა

ის დაბდა ომის უკანასკნელ დღეს, იმ საავადმყოფოში, სადაც დედამისი ხელჩართულ ბრძოლაში ჩამძულ მთელ ქალაქზე გავლით მიიყვანა საბჭოთა მეომარმა და — დაეცა ამ დროს ფაშისტის ტყვეით განგრძობული მისი თანამებრძოლი კვდებოდა. ვეას მშობლები მუშები იყვნენ. და იმ დროისთვის, როცა ოჯახი ესტინანდ ბრძოლა გადადიოდა სახვოებრდა, სიმწველის ატეტატთან ეროდ ევამ ზეინელის მოწმობაც მიიღო.

წელიწადნახევარი იმუშავა ბრნოს ტეს-
ლს ქარხანაში, რომელიც რთულ ელექტრო-
გამომ ხელსაწყოებს ამზადებს. დერე-
ტულ შეგებულებაში ყოფნისას ტექნიკური
ხაზვის კურსი გაიარა და უკვე რამდენიმე
წელია ტექნიკურ-ადმინისტრაციულ სამუ-
შაოს ასრულებს.

1. ჩვენს წარმოებაში დღეაჩემი და ჩემი
ორი უმცროსი მძა მუშაობს. ყველას ძალო-
ან გვიყვარს და გვიმარაბება ჩვენი ქარხანა,
მარტო იმიტომ არ არა, რომ რთულ და სა-
ინტერესო პროდუქციას ვამზადებთ, არამედ
იმითრამაც, რომ ეს წარმოება ბევრს ზრუ-
ნებს თავის მუშაკებზე. ჩემს ქვეყანაყოფილ-
ებაში მხოლოდ ქალები ვმუშაობთ, მეტწი-
ლად — ახალგაზრდები, ახალგაზრდა დედე-
ბი. და ჩვენზე ზრუნევენ არა მხოლოდ რო-
გორც მუშა ქალებზე, არამედ, როგორც დე-
დებზეც. ქარხანაში კარგად ესმით დედების
საზრუნავი, ჩვენს მღვობარეობაში შედიან.
როცა ბავშვი ავიდ ვეზოზედა, ჩვენზევე თა-
ნაწმარობების უფროსი ასაკის ბავშვებზეც,
მათთვის სხვადასხვა ღონისძიებები აბრე-
უნენ. ქარხანას მშენებელი საზაფხულო პოი-
ნეთაა ბავაიცი აქვს. ჩემმა შვილმა იმ ბა-
ნაში უკვე სამეგრ დასცენა. მართალია, ჩე-
მი ქმარი სხვა წარმოებაში მუშაობს, მაგრამ
ქარხანაში მიწვევ მოგვცა უპროცენტო სესხი
10 000 კონის რაოდენობით და წელს ჩვენ
ახალ კომპარტიულ მაგას მივიღებთ.

2. ჩემი პირადი მუშაობა ემართება: ჩვენს
თაობას შესანიშნავი, ბევრად უკეთე-
სი პირობები აქვს, ვიდრე ჩვენს დიდებს
ქვეყნად ჩვენს ასაკში. აი, ფაქტები: ჩვენ
უკვე გვაქვს მოწოდებული ბინები, ბევრ
ოჯახს ჰყავს ავტომანქანაც. და თუცა, ჩემის
აზრით, მე არ არის ადამიანისათვის ყველა-
ზე დიდი ფასეულობა, მაგრამ კარგად ასა-
ხავს მიღწეული ცხოვრების მართლდონე.

ჩემთვის ძველად ძვირფასია ოპტიმიზმი,
ადამიანთა მკვათაფილება, და, როგორც ყვე-
ლაფერი ამის შუადგი, შრომითი კარგი და-
მოკიდებულება. ჩვენს წარმოებაში არ ყო-
ფილა შემთხვევა, რომ ვინმე მოეხსენიებო-
სასტრიდან სიზარმაცის ან დაუდევრობი-
სათვის.

3. მე მუსრს ეკონომიურ ინსტიტუტში
ვისწავლო, ამჟამად ეს ცვილობა კარგად შე-
ასრულო ჩემზე დაყრდნობით სახალხო
მსაჯულის ფუნქცია. მე და ჩემი მეუღლე
დიდ სურადლებას ვუთმობთ ჩვენს ვაჟი-
ვილს და მე ბედნიერი ვიქნები, თუ მომავ-
ლში ისიც სამუშაოდ ჩვენს წარმოებაში
მოვა.



ანტონია იანიკიოვა



ორმოცდაათი წლის დამდეგმა ბედნიე-
რება მოუტანა ბრატისლავას მახლობლად
მდებარე პატარა სოფლის — ჩარნს მკვიდრს
— გუბე ბელოდისს. სამ ვაჟიშვილს უცებ
ორი ქალიშვილიც მიემგება — ანტონია და
მარია. 45 წუთით უფროსი ანტონია მუშო-
ბების კვალს გააკვია — თავის სამ მშასთან
ერთად სოფლის მეურნეობაში ჩაება. მარია
კი მუშა ვახდა.

1. ჩვენს თაობას ვერც კი წარმოუდგენია,
როგორ ცხოვრობდნენ წინათ სოფელში. ახ-
ლა, ენგნებში მუშაობისას ან ჩვენი კომპერ-
ტივის სასიღობოში ზოგჯერ მასალას რომ
ვაგვაბებთ, ხანშიშესული ქალები გულაღწე-
ვევით ამბობენ: ეს კომპერტიული შრო-
მა რატომ ადრე არ იყოო. წინათ არც უხე-
რება ჰქონდათ ისე კარგი, როგორც ახლა.
მშენებელი სახლები, თანამედროვე ავჯათა
და მოწოდებლობით — საიფიცო მანქანები,
მაცივრები, ტელევიზორები — ეს ყველაფერი
ჩვენულერბობებზე იქცა და ეს ყველაფერი
ჩვენზე, სოფლის მეურნეობის მუშაკებზე დი-
დი ზრუნვის შადგეგია. განსაკუთრებით გავ-
ვიზარებამ წარმატებულ უკანასკნელ წლებ-
ში. ჩვენი კომპერტივი უფროსია და ხი-
ლის უბე მოსავალს იღებს, მეზობელი კო-
მპერტივები — მარცხუფულისას. გასული
წელი სლოვაკისათვის სარეკორდო გამოდ-
გა: ყოველ ჰექტარზე საშუალოდ 44 ცენ-
ტნერი მარცხუფელი ავიღეთ. ეს ამბავი ერთ-
ნაირად სასიხარულო სოფლის მეურნეობ-
ის ყველა მუშაკისათვის, ვაზრუნებოდა.

2. მე ვავაძებ იმ თავდადებას და შეუ-
პობრებას, რომელიც გამოიჩინა სოფლის მე-
ურნეობაში მომუშავე ჩვენმა უფროსმა თა-
ობამ კომპერტიური მეურნეობის დამკვიდ-
რების გარკვეულ სინდელთა ვადლაბავი-
სის. ყველას გვაინტერესებს საბჭოთა ხალ-
ხის ცხოვრება, ყველას გვსურს განვამტკი-
ოთ ჩვენი მომბა და მეგობრობა. ათი წე-
ლია, რაც ჩვენ მეგობრული ურთიერთობა
დავამყარებთ საჭარბოვლის საბჭოთა სოცია-
ლისტური რესპუბლიკის ერთ-ერთ მხარეს-
სა — რუმინას. კარგი მუშაობისათვის კო-
მპერტივმა ჩემი მძებნი საჭარბოვლო გა-
ამჯავარა. მეც მიიღა, ისე ვიმუშაო, რომ
ეს მოგზაურობა დავიმსახურო.

ყველა დღესათვის, მეც ვცდილობ, პატი-
ოსან და კარგ მოქალაქეებად აღზარდო ჩე-
მი სამი შვილი.



ბაბრილა კომარია

ოცდაათი წლის ქალის — ინენერ-ქიტიო-
სის ვაზრდათა პოკორნას ბელი ძალიან ჰყავს
ბრატისლავას ინტელექტუალის სხვა წარმო-
ბადგენელთა ბედს. წარმოშობით გაბრეგო-
სა ქალაქში ვადმოსახლებული გლეხის ოჯახი-
დანაა. სკოლის წლებში ქიმიამ ვატიცა.
დაამთავრა სლოვაკის უნივერსიტეტის ქი-
მიურ-ტექნოლოგიური ფაკულტეტი და მუ-
შაობა დაიწყო ჰემატოლოგიას და სისხლის
ტრანსფუზიის კლინიკის ბიოქიმიურ ლაბო-
რატორიაში, სადაც მედიცინის პროფესორ-
მა დაინტერესა.

1. მე ძალიან ვაფასებ იმას, რომ მე და
ჩემი და-ძმას უმაღლესი დამოავრების სა-
შუალება გვეწოდება. მძა — ვალა დემონებ-
ელი ინენერსა, და — ირენა — ინენერ-ეკო-
ნომისტი. ჩვენი წყობილების ერთ-ერთი უკე-
ლაზე დიდ სიკეთედ ის მიმანია, რომ ყო-
ველი მოქალაქე, ვისაც ამისი სწრაფად
და უნარი გაჩნდა, შეუძლია მიიღოს უმაღლესი
განათლება და მაღალი კვალიფიკაცია.

2. ჩემი თაობა თავისი ძალების ვაფურჩ-
ქენის ხანაშია. მე მომწონს ჩემი თანამე-
რეო ქალების განსაღ პატივმოყვარეობა,
მომწონს, რომ მათ ხშირად ისეთი თანამე-
დგობები უცავიათ, წინათ რომ მხოლოდ მა-
კინებობის ტყვენი იყვნენ. მე ისეთი ქალები
მომწონს, რომლებიც პროფესიისთან ერთად
ოჯახურ საქმეებზეც მშენებელი უძრებენ.
ეს იმის წყალობაა, რომ სახემწიფო,
დაწყისებულებები ბევრს ზრუნავენ ჩვენთ-
ვის, დღეობისათვის და ჩვენი შვილების კე-
თილოდობისათვის. ჩემი ბავშვები საბავშვო
ბავაში დაიზარდნენ, ახლა კი საბავშვო ხა-
ლად დადიან. იქ მათზე ზრუნავენ და მე,
დაწყისებულების ხელმძღვანელს შემიძლია
მშვილად ვიმუშაო.

3. მე მუსრს უკეთესად დავუფულო უცხო
ენებს, რომ მიღებულა ცოდნა მოვახმარო
კვლევის ახალი მეთოდების ეფექტურობის
აჩვენებას, დაიგნოსის სწრაფ დასმას, რა-
საც ასეთი დიდი მნიშვნელობა აქვს ჩვენი
კლინიკისა და, საერთოდ, მედიცინისათვის.



გარისპის პედი

გელოლით...
მეც. დედაც გელოლა.
გელის ახლაც, გელის დედა.
მეც გელი. მამც მემისი შენი.
და ხშირად სიხრებში გხვდები.

სამკუთხა ბარათებს დიდხანს
გაფხვნი და კეთილშობილ თრთოლივით.
უვითელმა ფურცელმა მითხრას
ხად დაგდის წვიმა და თოვლი.

იქნება ვალმოხდილს გინავს
უცხო მიწაწალზე ახლა.
სულ უცხო მხარე შენს ბინად
და უცხო ქარისკაცს გაგხარ.

და როს მაისების ელჩი
ჩამორბის სერიდან-სერად.
მამულზე ოცნება შეგჩრა
შენ ვანუჯურნებელ სენად.

და მაინც გელით, გელით
უყოველ მაისებთან ერთად.
და გვექვბ სახება შენი
სალოცავ, სალოცავ ღმერთად.

დიდი, მშობლიური განცდილი
შენ გეტბ დეკარგულ მამს.
შენ გეტრქა ქარისკაცო,
ქარისკაცს დაგეტბ ღამაზს!

სამშობლოს დამცველად გასხვ
შენი უნახავი ერთა —
ხად უცნობ ქარისკაცს ვნახავ, —
იორივეს გადიღებთ ერთად.

...დაქპრის გაზაფხულის ქარი,
შენ ისევ ცოცხალს გხვდავთ,
არა! შენ არა ხარ მკვდარი,
კვლავ გელით მეც და დედაც!

ბურამ კლდინაშვილი

გული დღისა

ამბობდნენ წინათ, ამბობენ დღესაც,
უცნაურობად არავის ესმის:
— შევიდეთ უნდა დარჩნენო ქვეყნად,
მშობლები უნდა წავიდნენ წესით!

რაკი არსებობს კანონი ესე,
რაკი არსებობს კანონი მძიმე,
ჩვენც უნდა ვდგეთო ბუნების წესებს,
რაკი გვეთქმის ბუნების შვილებს...

დღეს მე აღარ მყავს ძვირფასი დედა,
ის მყავდა ერთდროს, წარსულში, უწინ,
როცა მემხადნენ ცეცხროსა მხედარს
და თავს ვიქცევდი კენტიო და ლუწით.

როცა ხეს თხრიდა დაბმული ბუღა
და ნაკვერჩხლებით მაკრობოდა ზეცა,
როცა მემხადნენ ნაყითო წულა
მქონდა და მაინც არასდროს მეცვა...

დიდს და მამის ჩენს ვართ სისხლი,
საყვარელია მამაც და დაცო,
ათათაქნარ გვხვნილია იხიც:
— გული დღისა სხვათა მინც!

სხვა არის—გულს და სიცოცხლს გვეოფს,
მის ხელში სიტბოლ იქცევა მწარეც...
ინებაი თქვენბარ დღესათან ვიყო,
სულ არ გამოვალ სახლიდან გარეთ.

გაუფრობს უყვლა წუხილს და ვარამს,
თუ ვერ გაღუფლიდა ვალსა და ამაგს.
ბოდიშს მოვიხიდი მამებთან, მაგრამ
დიდა დედა

და არა
მამა...

ამბობდნენ წინათ, ამბობენ დღესაც,
უცნაურობად არავის ესმის:
— უნდა დარჩნენო შვილები ქვეყნად,
მშობლები უნდა წავიდნენ წესით!

ასე უყოფლია მშობლების ბედი,
უცნაურობად არავის საკუთარ თავზე.
რა იქნებოდა, სიყვდილი დღის
საუადღებელიო არ იქოს ასე!

მეც რომ ვიქნებო მშობელი მამა
შვილები ასე იტყვიან ალბათ:
— „გული დღისა სხვათა მინც!“



ანა მილიტალოვა

ვერ სულ პატარა ვიყავი, როცა
ვიგრძენი: ადამიანმა არასოდეს არ იცის
საკმარისი. მან გამუღმებით უნდა ისწავლოს.
მამაჩემი მუდამეც იყო, მაგრამ ცოდნა სწუწ-
როდა და მოახერხა კიდევ პედაგოგიური
სასწავლებლის დამთავრება. ბავშვობიდანვე
ჩამწერტარა ის აზრი, რომ თუ ადამიანს საკ-
მარ ნებისყოფა და მიწწრადება აქვს, მის-
თვის უყვლა პროფესიისაქენ გზა ხსნილია.
წარმოიდგინეთ კრიმინალისტიკის პროფესი-
ისკენაც კი. აი, ასე დავიწეე მუშაობა პრა-
დის კრიმინალისტიკის ინსტიტუტში. იქამდე
სამუშაო სკოლა დავამთავრე, მეგრე — პრა-
დის კარლოვი უნივერსიტეტის ფიციოლოგი-
ისა და ფილოსოფიის ექვსეფერტარინი კურ-
სები. დღეს იმ ჭგუფში ვმუშაობ, რომელიც
რეციდივისტ-დამნაშავეთა პრობლემებს შე-
ისწავლის.

1. ადამიანის ცხოვრება მეტად რთულია
და არც ისე იშვიათად, ზოგიერთი ადამიანი
მრუდე გზას ადგება. ჩვენმა სოციალისტურ-
მა წყობილებამ — უველზე მუშანერება
მსოფლიოში — ცხადია, თავი უნდა დააციკოს
ამ პრობლემას. და ჩვენც ამას ვაკეთებთ არა
მარტო დანაშაულის დასჯით! ჩვენი ამოცანაა
შეძლოთ დანაშაულის აცილება და ბრძოლა
იშისთვის, რომ ადამიანი სიცივის გზას და-
ადგეს, გაემწვიწოს ბოროტებას. ამ მიზნის
ვატარებთ მეცნიერულ კვლევებს, ანალიზს.

2. მე, როგორც ჩემოსოციალისტის ქალთა
კავშირის წევრი, ბევრ დროს ვხატავ ქალთა
შორის მუშაობას. პრადაში, ჩვენს რეზიდენ-
ციაში, მიხელსის ქუჩაზე ქალებისათვის
ფიჯულტერის სექცია ჩამოვაყალიბეთ.
„თბილი ფოსტლების ელტერისი“ შოდას
(ტელევიზორის ეკრანებთან ნიადაგ ქდომას)
ჩვენ დავუპირისპირებთ საინტერესო ლექცი-
ები უყვლაზე აქტუალურ თემებზე, ჩვენს ქა-
ლებს უყვლაფერი აინტერესებთ, უყვლაფერს
გულთან ახლოს იღებენ. მაგალითად, დიდი
გულმზურვალეობით ამოწმებენ საზაფხულო
ბანაკებში ბავშვთა ცხოვრების პირობებს
და ვინ მოსთვლის, კიდევ რას. ქალის ზმას
კი ჩვენში ძალიან აფასებენ და ნების
გერთავენ გადაწყვეტიოთ სულ სხვადასხვა
სახის პრობლემებზე.

3. მე მუტრის გამოიმეებელი ვავხედ. ამი-
სათვის ოფიცირის წოდებაზე გამოცდა უნდა
ჩავებარო და იურიდიული ფაკულტეტი და-
ვამთავრო. ჩემი ქმარი, პროფესიოთ არქი-
ტექტორი, მხარში მიდგას და უყვლაფერში
მეხმარება. და მე მწამს, რომ შევძლებ ჩა-
ნაფიქრის განხორციელებას.



ჯ ა ჯ ვ ა ს ს ე მ ლ ე ა შ ი

მხი გროხამა

მოთხრობა

მხატვარი დ. ერისთავი

დიდი ხანია ასეთი ღელვა აღარ განუცდია ურსულას. დიდი ხანი კი არა, მგონი არასოდეს. მაშინაც კი, ჯერ კიდევ როცა სტუდენტი იყო და თავისი ნამუშევრების პირველი გამოფენა რომ მოაწყო, უფრო მშველიდ გრძობდა თავს...

სხვა მხატვრებთან ერთად, ბერლინის სახალხო კლუბის გეგმა და ნათელ სალონებში გამოფენილი იყო ურსულა კლერის ათიღდე ნახატი. იგი გრძობდა, რომ იღვეური თვალსაზრისით მისი ნამუშევრები სხვათა ნამუშევრებს არ ჩამოუვარდებოდა, მაგრამ მხატვრულად თუ იწებოდა იგი იმ ავტორიტეტული ეთერის დამაკაყოფილებელი, რომელიც შეღებვისას აძლევდა აქ გამოფენილ ნამუშევრებს? — აი, ეს აფიქრებდა თავის თავისადმი უსაზღვროდ კრიტიკულად განწყობილ მხატვარ ქალს.

მაგრამ მთავარი ის კი არ იყო, ახლა მოიწონებდნენ თუ დაიწუნებდნენ მის ნამუშევრებს, ქებით მოიხსენიებდნენ თუ კრიტიკის ქურაში გაატარებდნენ, გამოფენა ამა რის გამოფენაა, თუ ზოგი არ მოიწონეს, ან ზოგი არ დაიწუნეს, მთავარი ის იყო, რომ ამ გამოფენაზე შერჩეული ნახატები შემდეგ უნდა გაგზავნილიყო საბჭოთა კავშირში და იქ, რადღაცინე ქალაქში უნდა მოწყობილიყო მათი ჩვენება. და კიდევ ის იყო მთავარი, რომ მოწონებულ ნამუშევრების ავტორები უნდა გაყოლოდნენ გამოფენას და ემოჯახურთ საბჭოთა კავშირში.

საბჭოთა კავშირში მოგზაურობა და განსაკუთრებთ საქართველოში ჩასვლა ურსულას ამ ბოლო ხუთი წლის დიდი ოცნება იყო და მით უფრო დღევანდს, რაც ამ ოცნების განხორციელებასთან ახლა ასე ახლოს იდგა.

აი, ეს ადევნებდა ურსულას და მოსვენებას უკარავდა ამ ოცდახუთიღდე წლის ქალს, რომლის ჩამოშლილ ქება თმასა და წარბებზე ქვეშ, ჩუბტლ ბრღღვლივებდნენ შავი, მკვესავი თვალები.

ხუთი წლის წინ დაკარგა მან ერთადერთი ადამიანი, რომელიც ამ ქვეყნად ყველას ერჩია. მის გარდა ურსულას სულს

არაფერი გააჩნდა და როცა იგი კვდებოდა, ისეთი რამ უთხრა, რამაც საოცრად აფორიაქა მისი ცხოვრება.

ღღამ, თავის საიდუმლოსთან ერთად, ერთი პატარა, დრო-ემისაგან გავეითებულ ფოტოსურათიც დაუტოვა, რომელზედაც ერთი ქერათმიანი ქალიშვილი და ერთი გრუზთომიანი ქაბუცი იყო გამოსახული. სურათის უკანა მხარეს კი ამ შავგვერდანი ქაბუცის მისამართი ეწერა.

— ურსულა, — უთხრა სიველილის წინ ღღამ, — მინდა ყველაფერი იცოდე. შენ ახლა პატარა აღარ ხარ და იმედია გამოიგებ... მაშინ მეც შენგვრა ვეყავი...

თითქმის ერთი წელიწადი აღარაფერი შეუქმნია ურსულას. საოცრად მოეშვა, მოითენთა. პალიტრისა და საღებავების დანახვა ჭირივით შესძულდა. დაეხეტებოდა მშობლიური ბერლინის ქუჩებში და ყველაფერს უტყობ ხვდებოდა. გშინოდა თავისი ფიქრები არ გავცა და ხალხს არ დეკაბა — გასწი ურსულა, შენ ჩვენი არა ხარ, შენ სხვა ხარ, ჩვენიან რა გინდაო.

ერთი წლის შემდეგ კი ურსულამ კიდევ ერთხელ განიცადა საოცარი ფერისცვალება. თავს არ იზოგავდა. იქნა თავის პატარა ოთახში და ხატედა და ხატედა.

როდესაც პირველად მოეწყო მისი ნამუშევრების პერსონალური გამოფენა, გაზეთებში ბევრი საქებარი რეცენზია განწდა მისი მისამართით. ზოგიერთი იმასაც დასძენდა, ამ ნახატებში რაღაც ზღაპრული ან უცხო ფერები ჭარბობენო. ავტორს, რაღაც უხილავის, ფიზიკურად განუცდელი გრძნობის ვადმოცემა სურს და ბოლომდე ვერ მიკვებდა ჩანაფიქტოს. ამიტომ მისი ნამუშევრები უფრო არარეალისტრულად შვილდა მოინათლოს, დაუმთავრებლად, ესკიზურადაო.

ურსულა ამ გამომასუხებია ამ შეინაშენას და თავის გულში ქებაც კი შესხა რეცენზენტს, — რა მიხედვრლი ყოფილაო.

ასე იყო თუ ისე, გამოფენამ სიხარული მოუტანა ურსულას. სხვა



რამდენიმე მხატვართან ერთად მასაც და მის ნამუშევრებსაც მოუწოა საბჭოთა კავშირში გამგზავნა.

ასეთი დიდი სიხარული ქალშვილს, მგინი, თავის სიცოცხლეში არ განუტლდა.

* * *

...მოსკოვის მერე რამდენიმე ქალწილ მოიარა ურსულამ. როდესაც გამოფენამ თბილისიდან სხვა ქალში გადაინაცვლა, მან შუამდგომლობა სთხოვა გამოფენის მომწეობი ორგანიზაციის ხელმძღვანელს, გამოფენას ნელა გამაყოლებო, საქართველოს დაევალიერებო, მისი გაცნობა მუსტრა და, თუ შესაძლებელია, ერთი თვით, ჩემი ხარკით აქ დამტყვევო.

ურსულა კლერის უარი არ უთხრეს, იგი ჩამოსცილდა თავის ნახატებსაც და მამოზავ გამოფენასაც.

...ერთი პატარა ღამის ავტოვახალში, უცხო ქალშვილი რომ გადმოვიდა ავტობუსიდან, ყველამ მის მიაკეთა ყურადღება. ქალშვილი დაბნეულად იხედებოდა აქეთ-იქით და არ იცოდა ვისთვის მიემართა. მერე როგორც იქნა გახედა და იქვე მდგომ ერთ მოხუც კაცს თავი-ნი დატრეტული რუსულით სთხოვა სასტუმრო მიესტუმრებო. მოხუცმა ცნობისმოყვარეობით ათავა-ჩათვალა უცხო ადამიანი და დამტრეტული რუსულითვე გაეპასუხა:

- აქაერი არ უნდა იყო, შვილო?
- არა, არა, მე აქაერი არა ვარ.
- არც რუსი უნდა იყო, შვილო?
- არა, არა, მე რუსი არა ვარ.

მოხუცმა კიდევ ერთხელ ათავალა მისაუბრებ:

— საიდან გვეწვეო შვილო?

ურსულა დაიბნა. აღარ იცოდა რა ეთქვა. ეთქვა გერმანელიო, ვაი თუ... ვინ იცის ამ მოხუც კაცს რა მოგონებები ავებმირებს გერმანიის განსვენსებთან, იხ... რა დრო იყო, რა დრო ის დრო ხომ მისთვისაც საბედისწერო აღმონდა. არა-და სხვა რა გზა ჰქონდა. ანდა რა საკადრისი იყო ტყუილი? ამ მოხუცის თვალები ხომ ასე კეთილად შესციონებულა?

— მე გერმანიიდან ვარ.

— გერმანიიდან? — გაიოცა მოხუცმა, — მერე-და, ჩვენში, ასე შორს რამ მოგიყვანა, შვილო?

ურსულა უფრო დაიბნა. რა ეპასუხა? ტურისტო ერთ ვარ და ვმოგზაურობო, ვინ იცის რას იფიქრებდა ეს კეთილი მოხუცი. ეგებ ეთქვა კიდევ: ჯე, საქმე შემოგაკლდათ ახლანდელ ახალგაზრდებს და აღარ იციან დრო როგორ მოქალაქო. ეთქვა ის, რისთვისაც ჩამოვიდა, ვით-თუ მოხუცნი ვერ გაეგო მისი ცდენტები, ბოლოს ერთ გამოსავალს მოაჩინა.

— მე ბევრი, ძალიან ბევრი წიგნი წამიკითხავს თქვენს ქვეყანაზე, თქვენს ხალხზე, მინდა ჩემი თვალთი ვნახო.

— ჰო... გააგრძელე მოხუცმა, — მამ წყნებით წაგიკითხავს არა? ძალიან კარგი. — მოხუცი ერთხანს ჩაფიქრდა, მერე თვალები უფრო კეთილი დიდილით აუციმციმდა და განაგრძო. — ძალიან კარგი, ძალიან კარგი! მაგრამ შვილო, კი უნდა იცნობო მოხუცის უკმეზი კითხვა, მერე-და სასტუმროდან აპირებ ჩვენს გაცნობას?

ურსულამ ვერაფრის თქვა მოახერხა.

მოხუცმა იფიქრა შეიკითხა კარგად ვერ გაეგებინეო და კიდევ გაუფიქრა.

— სასტუმრო შვილო, ყველანა სასტუმროა. მაგრამ სასტუმროდან ქვეყანა და ხალხი არ გაიცინობა.

ურსულა უხერხულად შემოიშინა.

— ახა, რა გქნა, მე აქ მარტო ვარ, მე ნაცნობი აქ არაინი შევაც.

მოხუცმა თითქმის სიტყვას ეძებდა, აქეთ-იქით მიმოიხედა და მერე აჩქარებ უთხრა უცხო ქალშვილს:

- მამ მე ვინა ვარ?
- ურსულა კიდევ უფრო დაიბნა, ვერ მიხედა მოხუცი რას ეკითხებოდა, რა უნდოდა. მოსაუბრებ შეაბუცო, რომ ქალს საქმე გაუქონა თავისი შეიკითხებით და გააგრძელა.
- ჩემი ღოგინა, ხალხის გაცნობა ვინდა და ახა, ერთს ხომ უკვე იცნობ. მე ავერ, სულ ახლო სოფლიდან ვარ, თუ არ იყავარსივმ, ჩემი ოჯახის სტუმრობას, წამილი, ჩემი ოჯახის სტუმარი იყავი, არა-

ფერს მოგაკლებ. შინ მარტო რომ კი არა, სხვებიც არაან. ავერსულა, ახლო ჩემი, სოფელი. — ეუბნებოდა ამას მოხუცი და თან სტუმრობდა და ისეთი არაფერი ეთქვა, რომ უფრო უხერხულაში ჩაეგდო უცხო სტუმარი.

ურსულამ აღარ იცოდა რა ეთქვა. ყველაფერს მიელოდა, მაგრამ საქმე თუ ასე აეწყობოდა ვერაფერში მისახერხებდა.

— თუ... არა... არა, ეს როგორ? — წუ მაყენინებ, შვილო, მოხუცს, როგორც შვილს ისე მიგიღებ...

ურსულა თავისი თემა აუწყუნადა. არა ექნა აღარ იცოდა: გაეკუბო თუ არა... არა და, თუნც იცის, როგორ ატყენ და გულს ამ ყველა ადამიანს.

— ავერ, სულ ახლოს არის ჩემი სოფელი... — თითქმის თავისთვის ჩაილაპარაკა მოხუცმა.

— როგორც შეგაუფიქრებ... — ურსულა გარბნობდა, ამ უცხო ქვეყანაში სულ უფრო რომ არ იყო, რომ უკვე ჰყავდა კარგი ნაცნობი. და ეს ნაცნობი ერთი იმთავით იყო, რომელთა გამოც უღელავა ამდენი ხნის განსვენებით.

— ჰო, როგორც მირჩევთ, კარგი, თანამა ვარ... მოხუცმა ხელი მსუბუქად დააყო ურსულა პატარა ჩემოდანს და უთხრა: — ამა, ჯე, წყვილით.

დაბნეულ ქალშვილი უკან გააყუცა.

* * *

ავგისტოს თავიკარბა იდგა. სოფლის შარხე რომ მიდიოდნენ, ურსულას და მოხუცს უმაჩიავი შურა მიაკლავდა. უცივარი, ურსულას, მოხუცი ყველა შემხედლარს რომ ეცნობებოდა. იგი ამაართული მიზანბედა, თითქმის ხალხს ეამაყებოდა, — შეხეხე, რა უცხო სტუმარი მეწევიო.

ერთ-ერთ გზოსთან მოხუცი შეგადა და შორიდან შესძახა:

— ექსარია! ზურკიაო! სად ხართ თქვე ფეხბურთებიო?

სახლის ღია აივანზე მოხუცი ხელი და ახალგაზრდა ვაგი დამოღდნენ.

— რა იყო, თოფილო, ხომ მშვიდობაა, კაცი? — გამოეპასუხა ქალი.

— მშვიდობაა, ამა რა? რა შინ შეუფუტულხართ, მთელმა სოფელმა ვაგიო და ვაგიო გაფიქრდა, თქვენ რა მოგივიდათ, ვერ ვაივთ, რომ უცხო სტუმარი მომეყავს!

— ქო, მომიკვდა თავი, მომობანდელი გენაცვალეთ, მომობანდელი! — და ქალი თავშლის სწორებით დედაც აივანის კიბეებს. ეზოს კენკართან მიეგება ახალმოსულებს და კარი დაფიქრდა გააღო.

— უბრალო სტუმარი კი არ გვეგონოს, ექსარია, გერმანიიდანაა, გერმანიიდან გვეწვიო.

გერმანის სხენებამ მთლად დააბნა ქალი. თოფილო კიბეზე აუძლვა ურსულას და იქვე მდგომ რუბოს მიმართა.

— რას ვაშეშეშობარ ამხელა კაცი, ვერ ჩამომართმევი ტვირთს? ვაიე მაინც ვეა მოხუცს ხელში და პატარა ჩემოდანი ჩამოართვა. მერე ხელი კი მორცხვად შორიდან გაუწოდა უცხო სტუმარს.

...მეგავირობის ბრალი იყო თუ სხვა გნებ, თოხაში რომ შევიდა და ფართო ტახტზე ჩამოქდა, ურსულას სასიამოვნო სივრცელე დაუბრა ტანში.

— ეცეს ასე, ჩემო... მოიკა, სახელი კი არ ვიცი შენი ქალიშვილიო?

— ურსულა! — მორცხვად უთხრა სტუმარმა.

— ურსულა? — ჰო... კარგი სახელია, კარგი უნდა იყოს... ჰო-და ასე, ჩემო ურსულა, ისე მოიქმევი როგორც შენს სახლში.

ექსარია დაღუნდუნდებდა და არ იცოდა რა გაეცეთებია. ჩაფი ხან ერთ ადგილას ვადადგა, ხან მეორე ადგილას. მერე ცოცხს წამოაყულო ხელი, თითქმის სურდა ამით თავისი უხერხულობა დედავარა, მაგრამ, მაინც არ გამოუდიდა. რუბო კი საზგადალაპლევით იდგა კარბეში და არ იცოდა ხელუბი სად წაყო.

— ექსარია, ქალი, გაიყვანე ეს ქალი და თავისი თოხაი მიმიჩენე დააბან-დაბანისთავებზე გეღებ, ხომ იცი ნიანგზარა არის, ხეში გინდომებ. — მერე რუბოს მიბრუნდა: შენ კი, რა მოგივიდა, ბიჭო, ქალი არ გინახავს? დატრიალი, საქმეს მიხედ.

ესარიამ მორიდებით მოიკიდა ხელი ურსულას მკლავზე და მისთვის მიჩენილი ოთახისაკენ წაიყვანა.

— ვინ არიან ეს ადამიანები, ან ატომ იჩენენ ჩემდამი ამდენ უურაღმბას? რა აქვთ საერთო ჩემთან. — ეს აზრი უტრიალებდა განუწყვეტლივ ურსულას, — თუცა რატომაც არა? მეც ხომ იმან მომიყვანა ამ მხარეში, რომ რაღაც საერთოს ვერწნობდი, რაღაც ახლობელს, შინაურულს?..

...ვიტრე სადილად დასცდებოდნენ, თეოფილემ ურსულას თავისი ოჯახი დაათვალიერებინა, დიდ ოთახში რომ გაიყვანა, ერთ სკრუთთან შეჩერდა. სურათზე ახალგაზრდა ქალი და კაცი იყვნენ გამოსახული, აი, სწორედ ისე, ურსულას რომ ჰქონდა ხელჩანთში. ხოლო ეს უფრო დიდი იყო.

— ეს კაცი ჩემი შვილია, ეს კი რძალი, — უხსნიდა მოხუცი, — მიჰქი ომში დამეღუპა, ალბათ დაიღუპა, აღარაფერი ამბავი მომცვლია. რძალი კი რეზოზე ორსულობას გადაჰყვა. შიშვე წლები იყო, ვერაფერი ვუშველო. — მოხუცმა ნაღვლიანად ჩაიწინდა თავი. ურსულად ამგრაფრის თქმა ვერ შეძლო, მხოლოდ მხარზე მოხვია მოხუცს ხელი და მიეკრა.

სადილის წინ თეოფილემ სტუმარი მარანში გაიყვანა. ურსულა ვერ მხვდა რას ეუბნებოდა მოხუცი, როცა პატარ-პატარა მომალლო ბორცუვებს უჩვენებდა.

— აქ ღვინოა, ღვინო, ვინა!

— ვინა? — იტიხა ურსულამ და ინტერესით დაუწყო მზერა მოხუცის ფუსფუსს.

— რეზიტუნა, ბეჭო, — გასძახა თეოფილემ, — ჩამოიტანე ჭიქა და ჩამოდი. ჭადი და ყველიც არ დაგაიწყედეს.

რეზომ ხელად ჩამოაბრუნა და იქვე მარნის კარებში აისკვრა. ურსულას ბეჭი რამე უნახავს, მაგრამ ამის მსგავსი არაფერი. ჰევერიდან ლალისფერი სითხე წინწყლებს ისროლა.

ბაბუმ ორშომოთი თავი ვადაუკრიალა და ჭიქა აავსო.

ურსულას გგონა პირველად მე მომაწოდებს სასმისს როგორც სტუმარსო და ძალიან გაუკვირდა ასე რომ არ მოიქცა.

— ამითი, — დაიწყო თავის დამტკრეული რუსულით ბაბუა თეოფილემ, — შვილობას გაუმარჯოს. — მერე სიტყვების მოგონება გაუჭირდა და თითო ჩერ ურსულასკენ გაიშვრა, მერე რეზოსკენ, — შენ, შენ, ომი, არასოდეს არ ვენახოთ. — და ჭიქა გამოიკალა. მერე ხელახლა ავსებულ ჭიქას ცერად გახედა და ურსულას გაუწოდა.

ურსულამაც არ რეზომაც შესვეს ეს სადღეგრძელო. ურსულა გრწნობდა, ჭიქის გამოცლისას რა სასიამოვნო ერწუნებოდა და სითბო უეღიდა ტანში.

...სადამის თეოფილემ ბაბუს ოჯახში თავი მოიყავრეს სოფლის ადა-მიანებმა.

ურსულა თავის თავში ევლარ ეტოდა. ტირილიც უნდოდა და სიცილიც, როცა ამ ხელმედაკორილ ხალს უშვებდა. იგი მელნიერებას გრწნობდა და ეს ბენიერება როგარ გამოეხატა აღარ იცოდა...

სადამოზე ბაბუამ ურსულა აღდგარძელა, უფსრა, შეალო, კი ნუ გეწყინება და შენი სახელის თქმა ძალიან მიჭირს, ჩვენებურად და-გობაბებო — რუსულდანი.

ურსულას ძალიან მოეწონა ბაბუს ნათქვამი.

— მე რუსულდანი, კარგი, ძალიან კარგი! — მერე, გულში ჩაეკრა და კინალამ წამოცდა: — მე, ხომ ნახებარა?... — მაგრამ აღარ დაუმოთავრებია, — რუსულდანი, ძალიან კარგი, რუსულდანი...

• • •

ერთი კვირა მიიწურა, რაც ურსულა ბაბუა თეოფილეს ოჯახის სტუმარი იყო. ამ ხნის განმავლობაში ბეჭი რამ ნახა მან. ნახა აქუტრების შრომა, ლხინი, ვართობა და უეკირდა ასეთი სიახლოვე ერთმანეთის მიმართ ამ ხალს რამ დაუნერგავო. თვითონაც ბეჭი რამ მოუთხრო მასპინძლებს. თავისი ნახატების რგაროდუტყვიბიც ანუტა. მხოლოდ ერთი რამ დამალა, დაუმალა ის, თუ რამ ჩამოიყვანა აქ, ამ მხარეში. ახლა ურსულას თავისთვისაც უკვირდა ამის გახეხლა, ვაი თუ მერე ვერ შევიყავო თავი და წამოიკვდესო.

ერთ დღეს თეოფილემ და ესარია აიყანზე ისხდნენ და თავიანთ ბაღას ვადაუტრებდნენ. და აი, დაინახეს, რომ ურსულა — რუსულ-





დანი და რუხო ხეხილის ბაღში დადიოდნენ და ვაგი რაღაცას უხსნიდა ქალს.

— კესარია, ბოშო, ერთი ექთავთ და... ვერაფერ ცვილებას ამჩნევ რუხოუნას?

— რას უნდა ვამჩნევდე, კაცო?

— ე.ი. ჩემო კესარია, დაბერდი, დაბერდი, ახალგაზრდობის აღარაფერი გავიგემა.

— რავე, შითამ?

— რავე და ისე.

— უი, ბეზა, სად გერმანელი და სადა... უცხოა, თეოფილე, უცხო, ჩვენი არაფერი გავიგება. — ეს ისე სთქვა კესარიამ, თითქმის გულცი წუღებამო.

— უცხოო? ვერ ხედავ რავე ყველაფერს მაღე ითვისებს. ახლანდელი ახალგაზრდობისათვის არაფერია უცხო, ხომ ნახე გუშინ თონეში პურის ჩაყვარას რომ ვახოვდა.

— გამოვაჩერებტა ჩემმა ვამჩნემა... რავე ვითომ?

— ა... შეგხედა, ერთსად და მეორესად, ვერ ხევდები ე ჩვენი ბივი შიშაში, გეგნებში თავის მივთვრ რომ სულ სხვას ვაზნის ხოლმე ამ ბოლო დროს? რას უნდა ნიშნავდეს ეს? თუ ქალი ხარ შითახარი.

— ეგებ ბედო ამ უცხო აღმამისათვის ბორკვანა და ცოლის მოყვანაზე შიტიმ გვეუბნებოდა ურას.

— რა ვიცო.

* * *

— რუხო, — უთხრა ერთხელ ურსულამ ვეას, — ეს სოფელი შორსაა აქედან? — და მან ქალბაღზე ამოწერილი სოფლის სახელი უჩვენა.

— შენ რა იცი, ურსულა, ამ სოფლის სახელი?

— შორსაა თუ ახლოს?

— რა იცი-მეთქი, ეს სოფელი?

— წაიხვიანე იქ. — რუხო აფორიაქდა, აღარ იცოდა რა ეთქვა. რა ესაქმებოდა ამ უცხო აღმამის ამ სოფელში, ან საიდან იცოდა მისი სახელი.

— თუ ძალიან გინდა, წაივლით? — როგორც იქნა ამოღერდა.

— მაგრამ, მეორე დღეს, როცა ამ სოფლისაკენ გაუცუნენ ვზას, უფრო სოკოარი ამის მოსმენა მოუხდა რუხოს.

— რუხო, იმ სოფელში თუ იცნობ ეინმეს.

— როგორ არ ვიცნობ, იქ ჩემი ტექნიკუმის ამხანაგებიც ცხოვრობენ.

— რუხო, არ გაივიწყლო და ერთს კიდევ გკითხავ, — ქალი ჰოვანობდა, — გლოველების გვარის თუ ვინმე ცხოვრობს იქ?

— ეს უკვე მეტისმეტად იყო და, გაოცება ვეღარ დადარა.

— შენ რა იცი? მაგ გვარის იქ მთელი უზანია. ანა, ვინ ვინდა?

— რუხო, რასაც ვეტყვი, არ ვაიციო, ნურც დამპრახავ. არა, თქვენი მოტუება ამ მინდოდა, ეს თავისით მოხდა. — რამდენიმე ხანს ორივე უსიტყველდ მიმოიქეზდნენ.

— რას ამბობ, ურსულა, სთქვი აღარ შემიძლია.

— რუხო, მე გერმანიიდან კლეგერი ჩამოვედი. ჰო, ურსულა კლეგერი ვარ, მაგრამ მე... რუხო, მე ნახეგრად ქართველი ვარ, მე გლოველი ვარ. — თქვა ესა და გაგონებულ რუხოს თვალი გაუსწორა: — რა კენა, ვერ ვიხიარო ვასაგვარად. ჩემი მამა... ჰო, თუ გლოველი იყო, პეტრე გლოველი. მე მისი ნახვა მინდა. მე მისი ნახვა მინდა...

რუხო იქვე გზისპირას ქეხზე ჩაიოქდა.

— რა, რუხო, გეწყინა?

— ურსულა...

— რა, რუხო?

— შენ, მაშ შენ...

— ჰო, მპატივდ თუ აქამდე ვერ ვიხიარო...

— არა, ურსულა, ურსულა კი არა ურსულან, მე... არა კი არა მწყინს, ურს... რუსულან...

— ჰო, ომი იყო: ომიმა დედა და მამა ერთმანეთს შეაგებდრა. მამა ომის დამთავრების შემდეგ ოთხ თვეს კიდევ ყოფილა ბერლინში, მეორე კი დღეს ვერ გაუბედას უცხო ქვეყანაში წამოსვლა. თანაც ხომ გაგიგონია, რა მდგომარეობა იყო.

— ურსულა...

— სთქვი, ნუ მომერიდები, სთქვი, ვერ მოვიტყევი კარგად, რომ გამოიტყუო?

— არა, ურსულა, მე სულ სხვა რამის თქმა მინდა... დაგვივინდა.

— დამეგვიანდა? რატომ?

— მამაშენი შარშან ზაფხულს... ომის პერიოდებმა გაუხსნეს და... ურსულამ ვეღარავინ თქმა მოახერხა. ისიც იქვე ჩამოქდა და სახე ხელებში ჩაწალა.

— ... ისეც უნდობდა, მე კი მის სანახავად საიდან სად ჩამოვედი.

— ნუ, ნუ ნანობ, ურსულა! რა ვუთხრო, ასე ალბათ ცხოვრობა ავიბული, გნავ ყოველთვის გვიმართლებს? — როგორც შეეძლო ანუ გემა რუხო.

— არა, არა, რუხო, არ ვნანობ, აქ ხომ ბაბუა თეოფილე, ბებია კესარია და მთელი შენი სოფელი გაცივანია. აქ ხომ... რუხო... აქ ხომ შენ გაცივანია, შენ... — და ურსულა — რუსულიანი ცემლიანი თვალებით მიმარტყდა ვეას.

— დავბრუნდით, რუსულან, რუსუნ?

— იქ, პეტრეს, მამაშენის არაინ არის? — რუხოს ძალიან გაუჭირდა პასუხის გაცემა, ვით თუ ცუდად გამოვიდესო, მაგრამ მაინც არ დღემალა.

— შენ იქ მძებნი ვაყვ.

— მძებნი? — შესძახა ურსულამ და ამ შეძახილთ რუხომ ვერაფერი გავიო:

— ჰო, ურსულა, იქნება არც მე უნდა მეუთქვა?

— რატომ რუხო, რატომ. — და თავის სიტყვისათვის რომ უფრო დამაჩერებლობა მიეცა, ფიცსვამ ვაიფია, — წაივლით, წაივლით, მამავენ ისინი.

ქალბავი ხელიხელჩაყიდებულნი გაუცუნენ ბილიკს.

— რუხო, კიდევ ერთი თხოვნა, თუ ოდნავ, სულ ოდნავ გიყვარება?

— სთქვი რუსულან.

— იქ, იქ გაამხედე ვინა ვარ, სთქვი ჩემი სტუმრარია-თქო, სხვანაირად აღარ არის საჭირო. რა საჭიროა გული ვატივინო ოჯახს... აქ ხომ ასე ძალიან გაცივინდა ახლობლობას.

— შენ, შენც ხომ გაცივინდა?

— მერე ჩემი ვაილე მთითაა რა შეღავათია?

— კარგი, არაფერი ვიტყვი.

...პეტრე გლოველის ოჯახს რამე მიუახლოვდნენ, რუხოს სახეზე აღმურა მოგლო. აღარ იცოდა როგორ მოქცეულიყო, არც ურსულა იყო უკეთესი დღეში.

— ქიშვარდი, ზაქარი, — შესძახა ჰიშვარიდან რუხომ. ეხოში ბავშვბატებულმა ახალგაზრდა ქალმა გამოიხედა.

— რომელი ბიზანდიანა? — ითხათა ქალმა და თან ჰიშვარისაკენ გამოეშურა. რუხომ უთხრა ვინც იყო.

— მეგრე, რა შორიდან იახბი, შე ვაიყო, მოდი, მომბრძანდი. — მიიხატება ქალმა შორიდანვე.

— გამარჯობა, ჰეთონო, კაცები სად არიან?

— აგერ არიან, აქვე, ახოში შეუშას პრიაან, გადავძახებ და ახლავე აქ განჩნდებიან. — ქალს არ სურდა კარზე მომდგარი სტუმრები უპატივცემულად გაეშვა.

— არა, ჰეთონო, სტუმარი მყავს და წყალი მოსწყურდა, იქნებ დაალევინო.

— მომბრძანდიო, ვენაცკავ, მომბრძანდიო.

...ქიშვარდი და ზაქარი ახოდან რომ ამოვიდნენ, სტუმრები უკვე დამწიფებულნი ჰვადნენ. მაგრამ ამ ორი ვაყაცის დანახავზე ურსულას, გული ატყდა. რუხომ იფიქრა თავის თავს თეოფონე ვასცემსო. მაგრამ ქალმა თავი შეიკავა. ჭერ ძმებს ჩამოართვა ხელი, მეგრე მთელი ყურადღებას აკენში ჩაქრულ ბავშვზე გადაიტანა და აღწევდა ინიი დღეობა, რომ ბავშვს უალერგებდა.

— აქით ვიყავით, ეს ჩემი სტუმარია, — დაიწყო ახნულად რუხო, — ყველაფერი აინტერესებს, ჰოდა, თქვენთანაც შემოეზურებო.

— ძალიან კარგი, შე-კაცო, ამდენი ხანია მაინც არ ყოფილხარ ჩვენსკენ.



მერე როცა მშები და ოჯახის დისასხლის დატრიალდნენ და სტუმრებს ბოღნი მითხადეს, ახლავე მოვალთო, ურსულად დრო იხელთა და ჩანთიდან გემწინიდან გამოყოფილი სურათი ამოიღო.

— აი, ასეთი იყო მამა მაშინ, როცა უკრამინაში იყო, ეს კი ჩემი დედაა. მე მიზა მამის ბოლო სურათი ვნახო.

— რგზომ არ იცოდა როგორ მოეგზებებოდა ეს და, დისასხლის რომ რაღაც საქმისათვის შემობრუნდა, სთხოვა სთოყა ადამიშის დათვალეობა უნდაო სტუმრას.

დისასხლმა ისინი დიდ ოთახში გაიყვანა და ალბომიც გადმოუღო. მაგრამ ურსულას ალბომი სურათ დაუთვალეობებოდა. კვლიდან შეეჩაჩირონ ჩასმული მამისისის სურათი უდიდოდა უცნობი ქალიშვილის, უცნობი სისხლად დახისც.

— მამა, ჩემი მამა. — სთქვა ურსულამ და დაწვევებ დაგორბული ცრემლი მაშინვე შეიმოხარა.

— რგზომისაღვის ეს სუფრა ქირის სუფრა იყო, ვშინიდა, არ წაეზობრძიდა და, სიმართლედ, მწარე სიმართლედ არ წაშოსცდნოდა. მაგრამ ავევალად უფრო ის უცივრდა, რომ ქიშკირად და ზაქირად აფორივებულნი, დაწვეული ჩანდნენ. მერე დასცანა, რომ უცხოობის ბრალად და ცოტა დაშვივდა. თუმცა კი გაიყოფა, ნუთუ მასპინძლები ვერ ამჩნევენ იმ დიდ მსგავსებას, რაც მშებნა და ამ შორიდან ამოუღეს ქალიშვილი.

— მოვიდეთ, ურსულა, გზახე არ დავგადადმეს, — უთხრა რგზომ ქალს და ქალი წამოიძარა. ურჩიეს, აქ დაჩრითო, მაგრამ არ დაიშალეს. ოჯახის უფროსი მამა ქიშკირად წამოიღდა და სამსის ასწია.

— რგზო, მამაზე და ახლა ამ უცხო ქალიშვილის საღვთაგებოლო მინდა დავლიო ცალკე, ძვირისათვის ურ... ურ...

— ქიშკირად, — დაასწრა რგზომ — ენას წი ვიოვიტებ, ვიოთ იმ, შორის, ვერმინაში და გვეყოლა. ამ ოჯახის კარი უოველთვის ღია იქნება შენთვის. იცოცხლ და იღვრებოდა.

ურსულას საძაღობო არ უთქვამს. ქიქია აიღო და ჭერ ერთ მასს აუცია, მერე მერეს, მერე რძალიც არ დაივიწყა, სახლიდან გასვლისას კი ავეინას ჩამოშტა.

— რა ჰქვია ამ პატარას?

— პეტრე.

— პეტრე? — ურსულას რაღაც უნდოდა მოემოქმედა და სხვა რომ ეგვარები მოიგნო, ხელიდან მასპინძლის თვალისა ბეჭდნი წაიბრო და ავეინა დაუყო. — ჩემს საძაღობად გქონდეს, პეტრე, გენაცვალე! — ეს „გენაცვალე“ — იმ დამარცხებული ქართული, უთხრა ჩვილს.

— ეს რა გულის ქალი ყოფილა, კაცო? — გაიკვირვა ზაქირმა და სივრცე ოთახიდან პატარა უანწი გამოიტანა. — ეს კი პეტრეს საძაღობად გქონდეს.

...მოთვალა ხმა მამა არ გაუთიხა ერთმანეთისათვის. ქალს ცრემლები უღბობდა სახეს.



სამი დღით წავიდა მთაში მიმდებარებულ ზოტრქენიკოში რგზო. აუცილებელი იყო მისი ასვლა. იქნებდა რომ დაბრუნდა, ურსულა შინ არ დახვდა. არა-და როგორ უნდოდა აიანხე დაგომოდენი დღეაღწა და მთიდან ჩამოტრიალი მოციე ჩაეყარა მისთვის კალათაში.

შინ რომ შევიდა, მოხუცები უწამბოყარინი დახვდნენ.

— რუსუდანი? — ითხოვა რგზომ.

ხმა არცერთს არ ამოუღია.

— რუსუდანი სად არის, ბაბუ? — თოფიოლემ ცერად შეხედა.

— წაივდა.

— სად წაივდა? სად?!

— სად წაივდიოდა ვიოთიმ? თავის ქვეყანაში. აღარ მოიცილა, მაგვიანდება.

რგზო ვეება ტატბრე ჩამოყდა ანგარიშეოცემულად.

— მერე და იცოთ სად არის მისი ქვეყანა, სად? ის ხომ... ის...

— ამა აქ ხომ არ დავაბამდით, შე კაცო? — გამოერსარლა ქალის კესარია, — ხომ უნდა წასულიყო როდესმე.

— არა, არა, რატომ უნდა წასულიყო?.. ის ხომ... ის ხომ... ოპ, — რა? — ორგვე მოხტეს ქვეყანასათი ამხდა ეს სიტყვები.

— აქ იყო მისი ქვეყანა, აქ!

— ჰაი დედას! კესარია, ხომ გვეუბნობოდა, ახალგაზრდობის აღარაფერი გავგეგმავო. იქნებ ძალა რომ დავგეგმავო, დარჩენილიყო კიდევ? ვი, ჩვენ, საწყლებს!



ერთი წელი მიიწურა, რაც ურსულა-რუსუდანი თოფიოლ ბაბუეს ოჯახს გაეცალა. ოჯახში თითქმის სვედამ დაიბუდა. რგზო მთლად შევიკვტა, ერთი პირობა წასვლა და ურსულა-რუსუდანის ძებნა გააფრთხილა. მაგრამ იმხელა, სრულიად უცხო ქალქში, როგორ უნდა მოეძებნა, როცა მისამართიც არ იცოდა.

...და ერთ შიანს დღისათ თოფიოლ ბაბუეს რგზოსთან ცხენზე გადააქვრტა ფოსტალიონისა დიდიხა. კესარია გაეგება.

— რა იყო, არცერთი?

— კაცები შინ არიან?

— შინ ვახლავან, შენი ქირიბე.

— ერთი, რგზო გაიკვირეს და ხელი მოაწერა, სახლვარგარეთიდან რაღაც გაიკვრტა.

რგზომ ფოსტალიონის და ბეებისა სუბრია ოთახშივე გაიკვინა და დაძახება აღარ დასჭირებოდა.

ფრთხილად გახსენს ამანათი და...

ვევალდის ელოდნენ მაგრამ ამის კი არა: ამანათში ერთი დიდი ნახტა იღო, მრავალი ფერი შესრულგებოდა: ბაბუა თოფიოლს მარანში, თითქმის მსოფლიოს გამოღო რუკაზე, ფერხული ჩაგზათ აღმანივდა, ხელედი ერთმანეთისათვის ჩაქვიდა და თითქმის ფხის წარებებ შეშვარდნი დავსურს უცვლდნენ. რუკის შუაში ვეება ქვევრს ბაბუა პირი, იქვე დგნით ავსილა ორბობი იღო, რომლის დახარბო დღისად დასაღვლედ შემოტუნებულ ღვინა გადმოხარცა-ეცხდა. სურათის კარგად რომ დააკვირდნენ, მოხუცებმა და რგზომაც თავიანთი თავი შეიკვნეს. ურსულაც მათთან იყო. ისე შესაცნობი იყო მათი სახეები, რომ სიმეფინა გაოგნებული შესწერდნენ ერთმანეთს, მაგრამ ურსულას, აქვით არ ეღვრებოდა იმ იმპროვიზაციასათვის, ხელოვებნამოცდნენ რომ საფრუდობდნენ. სურათის პირისონავეებში რგზოლმა თითქმის არ იყო ადარდვეული, მაგრამ ხელეები ზედმოყვებით პირობითად იყო გადაწყვეტილი: ჩაქვიდნული თითები ისე იყო ერთმანეთში გადახარტული, რომ მსახვეული ურსულა ვერ გაარჩევდა რომელი რომლისა იყო და, რატომღაც, ბაბუეს, გამოანსკული თოციები წარმოუღდა თვალწინ.

ვევიკვინო ვეიარგობი მიხვდა, მაგრამ იქვე წერბი იღო, რომელში დიდა ასოები, რუსულ-გერმანული ასოებით აღწერილი წერა:

...ბაბუა თოფიოლ, გებია კესარია!

სხვას ათვრდეს ვწერო. ძალიან მუნატრებოთ. თქვენ ჩემთვის ძალიან ახლოებული დამიანები ხართ. გვეხვევით, გვკონია და იმის ნინადა, რომ თქვენზე ძვირფასობი არაგინ გაზანაია, ვიგზავნით ჩემს ევევალზე საყვარელ ნამუშევარს, რომელსაც „ჩაქვის რგოლები“ დავარქვე. ჩნტავ ასე ხელიხელ ჩაქვიდებულნი ვიყოთ სულ: დაე, ის ჩვენი ხელეები, ჩვენი რგოლები არასოდეს დაიშლებოდეს.

მზატვე რგზო შენს, სხვანიარად არ შემეძლო შენი დაცოლება.

თქვენი მონატრული ურსულა-რუსუდანი!

საიფე ერთმანეთს მიამშტერდა.

— გემგის კესარია, თქვენი მონატრულიო! ხელად რა გული ჰქონია იმ... — ბაბუა თოფიოლ სიტყვა აღარ დაამთავრა, ცოტა ხანს ჩაფიქრდა და მერე რგზოს მიუბრუნდა: — ჰა, შენ რას იტყვი, ბიჭო?

— რა უნდა ვიტყვა, ბაბუა... — უხერხულად აიჩნა მხრები რგზომ და თვალ მოარბადა მოხუცებს.

— რა, შეილო, და... — აქამანდა კესარია, — მე ვწერის ვანა უკან დასაბრუნებელი მისამართი არა აქვს!

— ოქროს ხარ, კესარია, ოქრო. რავე არ ექნება, ქალო, რავე არა! — ისინი იყო თოფიოლს რგზოსათვის რაღაც უნდა ეთქვა, მაგრამ, შეხედა თუ არა მიხვდა, რომ მისი ჩარევა უკვე ზედმეტი იყო.

რგზოს სახე გააბარდა და მათი სუბრის აღარაფერი ესმოდა.



კანთარ- ღივიტ ლყავაზი

...ახალგაზრდები დაგრჩით ჩვენი საგმი-
რო საქმეებში, შაშხალამე, არსაღეს მოე-
ვლებითი!..“

კეთილშობილ პოეტის ამ სტრიქონებს და
ფიქრობ იმაზე, ვინაც სამუდამოდ დარჩა
ადამიანების ხსოვნაში, ვინაც ვერ დაბრუნდა
ბრძოლის ველიდან.

ცოცხლებია ნათელთვალუბა სავა ნახაძე,
მეგობრებთან კეთილი, მტრებთან მკაცრი და
შურეიბეგული, თანაოლელები რომ ამბობ-
დნენ მასზე — ამ ქალიშვილს არწივის გული
ქვსი.

* * *

ადამიანი ამ ქვეყნად კეთილი საქმეების
გასაკეთებლად მოვიდაო, — პირველად მაშინ
გაიგინა სავამ ეს სიტყვები, როცა პატარა
იყო და სკოლაში წასასვლელად ემზადე-
ბოდა.

ამას ბავშვ ტარკილი ამბობდა, კეთილი და
ქვიანი კაცი. იგი სავამს შრობილორ სოფელ-
ში ცხოვრობდა.

— თქვენი გინახათ, როგორ კვებავს მერ-
ცხალი თავის ბარტყებს? ასევე კვებავს მიწა
ადამიანებს, — ამბობდა ტარკილი. ბავშვები
შვიდროდ შეშოებევოდნენ მას და ცლი-
ლობდნენ არ გამორჩენილად არც ერთი სი-
ტყვა. — ჩვენი მიწა ეს მთებია, ჩვენი შრობ-
ილორი მდინარე მჩიშტა... ადამიანს მხურ-
ვალდ უნდა უყარადეს თავისი მიწა, თავი-
სი დღდა! უყარადეს და დიაცას იგი ისე,
როგორც დღდაარწივი იცავს თავის მართვე-
ვს. გასოფელით, ადამიანი ამ ქვეყნად კეთი-
ლი საქმეების გასაკეთებლად მოვიდა.

და ოცნებობდნენ სავამ ნახაძის სკოლის
მეგობრები, თუ რა კეთილი საქმეები ეცეთი-
ნიათ.

— მინდა სწრაფად გაიზარდო და მასწავ-
ლებელი ვავხდე, ჩვენი სოფლის ყველა
ბავშვს ვასწავლო წერა და კითხვა, — ამბობ-
და ერთი.

— მე მინდა ექიმი ვიყო, — თქვა მეორემ,
— მე გუშტერნალები ყველა ადამიანს დე-
დამიწის ზურგზე, ყველაზე მეტად კი — ბა-
ბუა ტარკისს. ზომ ზედავთ, როგორ ითობს
იგი ველებს მზეზე, როგორ სტყვია ველები.
ოპ, ექიმი, რომ ვიყო...

— შენ რა უნდა გამოხვიდე? — კითხვის
სასმას, — რატომ არაფერს ამბობ?

— მე მინდა წითელ არმიში ვიშასტურო.

ვილასან გვიცინა, ვილაკამ
ასწია წარბები.

— ეს რა გამოივინე, სავამ! არმიში ხომ
მარტო მამაკაცებს იწვევენ.

— მე წამიყვანენ! — მტკიცედ განაცხადა
გოვონამ.

— რატომ?

— იმიტომ, რომ ძალიან მინდა, — დაფიქ-
რდა და დაუშობა: — კიდევ იმიტომ, რომ
კომკავშირელი ვარ.

ღუვა იმით დამთავრდა, რომ გადაწყვიტეს,
კეთილხან ბავშვ ტარკილისათვის.

— არა, ქალიშვილები ჯარში არ მიიყვით!
გამოაცხადა ბაბუა ტარკილმა.

შეშინდა სავამ — რაი ტარკილმა თქვა, მარ-
თალი იქნებო.

— მე მაინც წყავლ არმიში, ბაბუ. მინდა
დავიცვა ჩვენი მთები, ჩვენი ბაღები, ჩვენი
მჩიშტა. ეს ხომ კეთილი საქმეა. განა თქვენ
თეთრობ არ ბრძანებთ — აღმაინი ამ იკუ-
ნად კეთილი საქმეების გასაკეთებლად მოვი-
დაო?

მოხუცმა გაიკვირებით შეხვდა სავამს. მო-
ეჩვენა, რომ ამ ქალიშვილს აქამდე არ ი-
ცნობდა. ნუთუ ეს პატარა სავამ ნახაძეა? იგი
დიდხანს დღმდა, ბოლოს მაინც მტკიცედ
თქვა:

— არა, ქალები ჯარში არ მიიყვით! — და
წასასვლელად წამოდა, მაგრამ მისი თვალე-
ბი კვავ შეეფთა გოვონას თვალებს და
პირველად თავის სიცოცხლეში, ტარკილ
გვამა შეიპყრო — იქნედ სწორს არ ვამბობ,
შეიძლება ეს ქალიშვილი მართლა ნახაძეაო
ქარშიო!

გავიდა წლები. საშუალო სკოლის დამთავ-
რების შემდეგ აისრულა სავამ წადლი —
სამხედრო-პოლიტიკური აკადემიის მსმენ-
ელი ვახდა და ისე სწავლობდა, რომ მამაკა-
ცების გაიკვირებას იწვევდა. აკადემიის დამ-
თავრება კი ვეღარ მოასწრო. ომმა შეაწყვი-
ტინა სწავლა. მართალია აკადემიაში შეცლი-
ნელობა ვრტყდებოდა, მაგრამ სავამ მტკი-
ეოდ მოსთხოვა მეთურებას — მოქმედ არ-
მიში გამგზავნეთო. და აი, პოლიტბელი
ალექსანდრა ნახაძე ფრტყტებ.

შებრილობის აოცებულმა ქალიშვილის
უსაზღვრო მამაცობა, თავდაპირის იმე-
ათი უნარი, საზრიანობა. ახალგაზრდა პო-
ლიტბელის სიტყვები ყოველთვის იცვლევდა
გზას ჯარისკაცთა გულმისკვენ, აღაფრებდა
მათ შრობილორი მიწის დასაცავად თავაწწი-
რული ბრძოლისათვის.

არავის დაუთვლია რამდენად დაცრილი გა-
მოიყვანა სავამ ბრძოლის ველიდან, რამდენს
შეუნარჩუნა სიცოცხლე. ყველაზე დიდი
მხედრული და ადამიანური გმირობა კი პო-
ლიტბელმა ნახაძემ ნანგრევეხად ქვეულ
როსტოვში ჩაიღინა:

ქალაქის ქუჩებში გაფთრებული ბრძო-
ლები მიმდინარეობდა. მეომართა ჯუფთი,
აღეწანარდის მეთაურობით, პროლეტარის
ქუჩაზე იბრძოდა და ნელ-ნელა წინ მიიწე-
და. უკანდახეული ფაშისტები სიროსს გა-
ნაგრძნობდნენ, თუქაც არც ისე აქტიურა.
ქუჩის სიბრძემში მტერს თითქმის საყრდენი

სიმაგრეები არ გააზნდა. მაგრამ ეს ფანდი აღმოჩნდა. უცბად ჩვენს მებრძოლებს შენიღბული ძეგლიწურვიდან თავს დაატყდა ცეცხლმფრქვევის ცეცხლი, სროლა ატეხეს სასლების ნანგრევებიდანაც. რამდენიმე მებრძოლი დაეცა. თავი იჩინა წუთთერამ დაბნეულობაში, რასაც შეიძლება მთელი ჯგუფის დაღუპვა მოჰყოლოდა. ეს გაიფიქრა ალბათ მაშინ პოლიტბელმა ალექსანდრა ნახაძემ და შეახილით — წინ, მხოლოდ წინ, ცეცხლს უნდა გაეუსტლებო — მტრის ძეგლიწურთაიდან მიიჭრა და მთელი ტანით ამბრაზურას აფარა...

ჭარისკაცები წინ გაიჭრნენ და გააფთრებული, ხანმოკლე ბრძოლით გზა გაიკაფეს. შემდეგ თავიანთი დაღუპული პოლიტბელი პოლკის დროშაზე დასვენეს და ფრთხილად წაიღეს. მედარჩი ცხეთი ლაშაი იყო, როგორც განთიადი მის შობილიერ მჩირბაზე.

გავიდა მრავალი წელი. 1968 წლის თებერვალში როსტოვის საქაღვინო საბჭოს აღმასკომმა ჭეჩხა, სადაც პოლიტბელი ალექსანდრა ნახაძე გმირული სიყვლილით დაეცა, მისი სახელი მიაკეთებინა.

...როსტოვიში ერთმანეთს შეხვდნენ ადამიანები, რომლებიც ქალაქის განთავისუფლებისათვის იბრძოდნენ. აფხაზეთიდან ჩამოვიდნენ საშის დაძაბ — ლუბა და შამილ ნახაძეები. აქ მათ პირველად ნახეს ათასწლეულის მეთაური გუკას მადლიანი, როსტოვისათვის გაზაფხული ბრძოლების სახელგანთქმული გმირი. ლუბა ნახაძე მას გადაეხვია და ხმადაბლა უთხრა:

— თუკე ჩვენი ძა ხართ, ძვირფასო გუკას, დიდხანს, დიდხანს იცოცხლებთ!

საშა ნახაძე როსტოვიში დატარდა. დონზე კარგად იცან პოლიტბელ ნახაძეზე აფხაზი პოეტის — ივანე თარბას ლექსი, ახსოვთ და უკუბრათ ეს ლექსი:

ჩანს სტეპები ვადაშლილი და დრუბლები საროვლიად; აქ აფხაზი ქალიშვილი ძიგლად წამოიჩართულა.

აბა, არ მგავს დონი მჩიშტას, შოშოლის სახელი შორს არი, მხოლოდ იმჯვარ გამოიბრუნინდა ვარსკვლავების შროშანი.

მორტვიხარ ხიკვიდის ტიალს, რომ კვლავ დროშად ვაგალი: გამარჯვების გზებში იასი წენს მამათა ლაშქარო!

გიცავს დონი, მოშობელ განცილიო უკუდავებად სანაზო, წენარს დონი, როგორც კაცი დღეს შენითაც მამაობს.

მიხილეთ ანდრიასტვი. „ოგონიოკი“, 1968 წ. № 8.

წინ გავა- ქენი, თინა!

ნარკვიზი

თმრგოვს, ჩემო სიყვარულ!

მისხალ-მისხალი ვიცი შენი ყოველი ძარღვის სისხლის წვეთი. დილით ტროროლას თვალუბრი დღებზე, პირვე მერქვას ცვარს იტყუებ და ნისლის ფაფუკი მხარსახოცი შევიწმენდ თვალზე, მეერ მზის სარკეში ჩაიხდევ და ათასი ხმით იტყვი საგალობელს, ათასი ყვავილის ფერში გაცხადლები. ვინ მოგხატა ასე ჯალი ფუნჯით, ჩემო სოფელო, ვინ წვაგახო მადლი და მარალი, ვინ შემყარა ევტრემბელი სენი — შენი სიყვარული მარტო იმტრემ კი არ მიყვარხარ, თორტიზე, რომ ლაშაი ხარ... მარტო სოფელში ვის რად არგია, ვისთვისა და მოუტრინაი! მამ რად მიყვარხარ? მოდი, თავიდან დავიწყუო... ოღონდ შენი მომეშველე. შემეწიე, მიიხარა:

- გახსოვს ის ლაქი ვგოვ?
- მახსოვს, თინაზე ამბობ.
- იქნებ გაიხსოვს მისი ამაგი!
- მახსოვს, რა დამევიწყებს. ერთბელ ზევატი და აღქი იღვა. ჩვენი სოფლის ბუბევი წყალში ჩაყვიდნენ, მეგვლა ერთიანად აქამაზე ვის რად არგია, ვისთვისა და მოუტრინაი! მამ რად მიყვარხარ? მოდი, თავიდან დავიწყუო... ოღონდ შენი მომეშველე. თინა ნახაძე ბუბევი ვერაფერი მოუტრინა. თინა წამოიხარა კალმახ-კალმახ ბუბევი. ფარულად ყველას ააყლა ტანისამოსი და შორს გადაშალა ბაღში. ტანტლა ბუბევი წყლიდან ველარ ამოდიოდნენ. თინა კი კუქ-კუქებდა.

...თინა სიციცილით სავსე იყო. სულ ექიმობანას თამაშობდა. გულისყვართ სინჯავდა აჟადმყოფებს: ძალიან უნდოდა ექიმობა, ძალიან ეთილი გული და მარჯვე ხელი ჰქონდა, კარგი დაღსაქმარი დაღებოდა. თინამ იცოდა სიციცილის ფასი და უნდოდა ამ სიციცილის სიდაჯაროზე მდგარიყო თოვლისფერი ხალაითი.
— მეერ, მეერ, ჩემო სოფელო?



— მეერ დაამთავრა შეიდი კლასი, უხდებოდა კვირები. ზორბლისფერს ღვინის ფერი შეგვარა. თინა კოლმეურნეობაში დარჩა. მერგოვარად აირჩიეს. კომკავშირული ორგანიზაციის წინამძღოლბაც მიანდეს. აქაც მედგარდ ებრძოდა მიწას. გუთნისდღის შეილი ახალგაზრდებში გუთნისდღებობა. საშამა წეღმა სამი მერცხალებით ჩაიხრინა. თინა თბილისში მიდის თავის მასთან. ლავრენტი სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის მესამე კურსის სტუდენტია. თინამაც უნდა ისწავლოს?

სად შეუძლია მათი რჩენა მამას, ამ ალალ გუთნისდღას?! არჩევიან მთელ-კამელობის ფაბრიკაზე შეიყარეს. მესოველის პრიფესორმა გაიტაცა. შეიყარეს ეფერებმა სიციცილით სავსე გოგო. ექიმობა? თითქმის კარზე მოაღვა ბელი. სამედიცინო ღღბის კურსები გახსნეს. თინა კურსების მსმენელია. 1941 წელს ამთავრებს კურსებს... რალა დარჩა ექიმობამდე? ძალიან ცოტა, ისეე შრომაა საჭირო. ლავრენტიმ დაამთავრა ინსტიტუტი. ახლა მიინც დაისცივის გუთნისდღამ... მაგრამ კაცი ბუბევი და ღმერთი იცინოდაო — ყორნის ფრთაზე გაიღვივა 1941 წლის 22 ივნისის დღამ. ლავრენტი 1941 წლის დეკემბრიდან უკვე ფრონტზეა, თინა მოხალსეედ მიდის იმავე წელს, იოსები 1942 წელს გაიწვიეს, ხოლო ლუარსაბი — 1944 წელს. გუთნისდღის ხუთი შეილიდან ოთხი ფრონტზეა. ძხოლოდ ეკრათ შინ. დღესას თვალუბი ამოულამა მლაშე ცერქვლა, მამა გულში იმღურავდა ბოღმას.

ზენი პეპაპეპინანი

1941 წელი... მძიმე თვალდაცითი ბრძოლაში შევი ზღვის სანაპიროზე. სასღვაო უღბისან მებრძოლთა შორის, რომლებიც დღემო ჩამდენჯერად გადადიოდნენ შტევა-

წლის დაიღობა) და თინას სახელი დაარქმევს...

კომუნერებოში თინას სახელობის რგოლია, ერთ დღეს თინას ფონდის ანგარიშში მუშაობენ. ეს თანხა სოფლის კეთილმოწყობას ხარჯდება. სულ ახლახან ქ. გორის № 39 პროფტექნიკურ სასწავლებელს თინას სახელი მიანიჭეს. მაგრამ ცოტა მინაც არა გვაქვს თ. იხებუბიძის სახელმწიფოში. თინას სახელი ისევ დგას, ისევ ის საწოლი... გიტარაც შემორჩა მისეული, უიოო... მაგრამ ბევრი რამ იკარგება (დაკარგულია თინას წერილები, დიკარგა ი. ბ. სტალინის პირობა). თორბრუნაში მოდიან, იხებუბიძის ოჯახში და ამა ვინ ეტყვის კეთილი განზრახვით მოსულ კაცს ურას... მიავთ მასალები და აღი აბრუნებენ. მუხუბუმი რომ გვქონდეს, ის მაინო...

სწავლა პეპლები

მასწავლებელი — 1950 წელს თორტიხის ეწყია ჩეხი მწერალი იან დრდა. იგი მასალებზე აგროვებდა «წითელი თორტიხის» დასაწყხად. ერთ საღამოს სტუმარი კომუნერებოში გამგეობის თავმჯდომარე სამსონ ბერძენიშვილმა მიიბარტო. მაგივის შუაგულში იდგა დიდი ლამაზი... ახლა ის აღარ არის თორტიხა. ქალაქის ყუბელი სიყუბი შეპირილი სოფელი. სინათლე, ტელევიზია, საყოფაცხოვრებო მომსახურება, კულტურული-საჯანმრთლებლო დაწესებულებები... კარგად ცხოვრობენ თორტიხელები, კარგადაც მუშაობენ. ახლა თორტიხის კომუნერებოშია გაერთიანებულია ხელთუბის კომუნერებოშიათან. მუერნებოშიის გამსწავლებამ უფრო მტის სიყუბი მოიბარა. აი ამ სოფელში ცხოვრბს თინას მშა იხებუბი, და — ვარა; მშა ლურჯა რუსთაშვილი, მუშაყუბი, ზეინიკო. იხარტყა იხებუბიძეების ვარაში. მარტო იხებუბის ოთხი გოგო ჰყავს, სოფლისეულიც. იხებუბი დაქოლოცებულია ლეონინისა და შრომის წითელი დროშის ორდენებით, მეტლებით მშაყუბისა და კავსიისა დაკვირსათვის, სოფლის მუერნებოშიის წარჩინებული მუშაკი. შვილებმა ვემდღესს სასწავლებლებში დამოაბრტეს. ერთ გოგონას თინაყუბი დაარქვეს — თინა იხებუბი! ლავრენტის ერთადერთი შვილი იხებუბი-შეპანისიყუბი, საქსოფტექნიკის» განყოფილებაში მუშაობს, ორი შვილი ჰყავს ქერტყუბი... მთელი იხებუბიძეების ოჯახის ღირბი მიიწე ვარა. იგი თინას სუნთქვით სუნთქავს და ცოცხლობს. ასეთია ის ხალხი, ის სოფელი, რომელმაც შობა და აღზარდა გმირი შრომისა თინა იხებუბი.

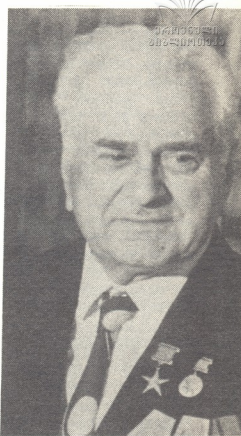
და როცა ემუშვრე ამ შრომისმოყუბი ადამიანზე, ის ლამაზ და კოშკი სოფელი, ხალხის წინსვლისა და გამაგრების, მერგა და ათავსების მერგა, რომ თინა ცოცხლობს და ჩვენთან ერთად მიიბარტეს ახალი ცხოვრების გზაზე.

ერთად ვართო, თინას მაგრამ არა: წინ გვაგვიბები! გმირები წინ მიდიან!

ბაგბარ ნოზაძე

ჩვენი სწავლით სწავარი

ნესტორ ჯორჯიაძე



მან გაიარა დიდი გზა — სიჭბუბოდან სიჭარბამდეც. ამ გზაზე მას მიყვებოდნენ თანამოსაქმეები, ენთუზიასტები. ახლაც თან ახლავან საქმეზე შეყვარებული, მობაროვნი, შემოქმედი ადამიანები.

ნესტორ ასალოს მე გიორგამე 1921 წლიდან პარტიის წევრია. ის მუშაობდა პარტიის მუხბრის რაიოშიის მდიენად, 1923-24 წლებში, ხელმძღვანელობდა მიწის რეფორმის დროულად და წესიერად გატარებას.

დაამთავრა ამიერკავკასიის კომუნისტური უნივერსიტეტი და მუშაობდა დაწყო პარტიის ორდენის რაიოშიის აგტაკია-პრობაგანდის განყოფილების გამგედ, შემდეგ კი პარტიის სტალინის რაიოშიის საორგანიზაციო განყოფილების გამგედ.

ყველაფერ, სადაც კი მუშაობდა — შორაქის მარცხელურის საბჭოთა მუერნებოშიის დირექტორად თუ ლათურის ჩაის საბჭოთა მუერნებოშიის და ჩაის ფაბრიკის დირექტორად, პარტიის მხარხარის რაიოშიის პირველ მდიენად თუ აფხაზეთის საოლქო კომიტეტიის მდიენად, საქართველოს სსრ ხორციისა და რძის მრეწველობის თუ ვაჭრობის სახალხო კომისრად — გამოირჩეოდა მომთბოვნელობით, სამართლიანობით, ენთუზიასმით.

სამამელო ომის დასაწყისში მრავალრიცხოვან მშენებელ-სპეციალისტებთან ერთად გაგზავნილი სტალინგრადში საავიციო ძრავების სამაქროს მშენებლობის ხელმძღვანელად.

მას ჰქონდა სპორტზე მეტი ენთუზიასმი, როცა შრომისა და თავდაცვის საყავშირო საბჭოს დადგენილით გაგზავნილი იქნა რეწუნებულად მაისიონის ულტერბილის ზონის დაცვის ორგანიზაციისათვის.

და აი, ომის შემდეგ რაუტზე განჩა ახალი მტრადგეოგული ქალაგი, სადაც დღეს 145 ათასი ადამიანი ცოვობრბს. ჰუბუსქ 27 სასკოლო შენობა, 36 სკოლამდელი დაწესებულება, მუსიკალური სკოლა და სასწავლე-

ბელი, მეტალურგთა კულტურის სისახლე, ქიმიოსთა კულტურის სახლი, საავადმყოფოები, პოლიკლინიკები, სავაჭრო და კულტურულ-საყოფაცხოვრებო დაწესებულებები მრავალი შენობა ამშვენებს.

მე-11, მე-12 საუკუნეების სავარტელოს კულტურის მცნტრი რუსთავი, რომელიც შემდეგ მტრის თავდასხმებისაგან გავერანდა, დღეს საქართველოს ინსტრუქტორის ცენტრად არის ქცეული და თავის აღმშენებლად ნესტორ ასალოს მე გიორგამეს თვლის.

საქართველოში კარგად იცნობენ მის სახელს. დღეს იგი ჩვენი ეურნების სახალხო სტუმარია. ვსარგებლობთ შემთბეგვით და ვაძლევთ რამოდენიმე კითხვას.

— პატრიცეული ნესტორი თქვენ რუსთავის აღმშენებლად გწოდებენ. გვაინტერესებს, როგორი დაგვჯდათ რუსთავი, როგორ აშენდა და გადიქა ქალაქად.

— რუსთავი 1944 წელს მივედი. რკინიგზის პატარა სადგური, ვადაბრტული მიწა, უწყველობა და ათიდედ ჩინიგბული შეშეგება. ფრონტზე ვერ კიდედ არ იყო შეწყვეტილი ქვეშეშების გრებები, 1944 წლის მარტი თინდებოდა. რუსთავის სადგურზე ჩამოვდა №502 მატარებელი... შემდგომში კი 40 ათასი მუშა, ინიერტექნიკოსი და მოსახლურე გაერთიანდა ამიერკავკასიის მეტალურგების» ტრეტში.

ერთ დროს ხროვი ეწეო დიდ სამშენებლო, მუხდნად გადიქაქა. მშენებლები და მე-მონტაჟეები საბთულს სართულზე, კორპუსს კორპუსზე ურბობდნენ, ზედხედე დგებობდნენ მწყობრში მტრადგეოგული თუ აზოტოვანი სასუქების ქარხნების სამაქროები. მარტინისა და სამარქმედ უმელები, საგონივი გავრტავები, შემეყოებელ-შეპანიკური (ახლანდელი ამწეშენებელი) და ცემენტის ქარხანისა სიმძლავრეები.

— რა ხიბრებობა გვადებოდათ მუშობაში?



— ადვილი როდი იყო მამის მუშაობა, მით უფრო, ხელმძღვანელობა ასეთი დიდი კოლქტებისა. დღე და ღამე ვასრულებდით. მოწოდებითიანი და მასალები არ იშოვებოდა, ვეძებდით, ვპოულობდით უკეთეს მუშაობის გზებს. მასოს, რამდენი ჩაფა ვაგაგებდა ტრეტის ხელმძღვანელებს, რომ რუსთავის ცენტრის ქარხანა აგვეშენებინა. იმა ახალი დამატარებელი იყო. ჩვენმა ქვეყანამ 50 ასეთი ქარხანა შეიქმნა საზღვარგარეთ. ერთ-ერთი ასეთი საწარმოს მოწოდებითიანი რუსთავში ჩამოიტანეთ და აავიეთ. ინტრეტული მასალების შორიდან შემოიხილვა ძვირი ჯდება. გადაწყვეტივით აღვიღეთ მოგვეჩია იგი. ასე განაღდა ფოლადის დნობის შედეგად მიღებული ნარჩენების გადაამუშავებელი ავრეატი.

— ვის მოიგონებთ თქვენი თანამოსამუშევრებიან, მშენებლებიდან?

სამოგონებთ ვიგონებ რუსთავის პირველ მშენებლებს, მემორტაელებს, მეტალურგებს: ნ. გომელაურს, ნ. ქაშაყაშვილს, ს. პეტრიაშვილს, ს. შარაძენიძეს, ვ. კლოჩკოს, ს. თორდეს, ი. იმნაძეს, ბ. დონდუას, მემეს: ვ. და ბ. გოლტარტებს, გ. ევექნიძეს, ი. კუმბერიძეს, ი. ხარდიკოს, ი. კრიშისს, ლ. ვანიერს, ვ. უჯუბას, შ. ბერიშვილს, ნ. ლობოვიცს, კ. ლიხორას, ა. წიკლაურს, რ. აბრელიანს — ყველას ვერ ჩამოვთვლი.

— რომელია ყველაზე დასამახსოვრებელი დღე რუსთავში მუშაობისა?

— დასამახსოვრებელი და სასიხარულო ბევრი დღე მქონდა. მთავან ერთერთია 1950 წლის 26 აპრილი, როცა დიდი ცეცხლი დავანთეთ მარტენის საამქროში — 27 აპრილს ქართული საბჭოთა ფოლადი დანობდა.

— რუსთავის მშენებლობებზე, ალბათ, ხშირი იყო ვიზორების მავალითები, ხომ არ მოიგონებთ ერთ-ერთს?

— რა თქმა უნდა, თავდადებული ადამიანების გათვალ ქალაქი ვერ აშენდებოდა. მივინდებო, მარტენის საამქროს საცავში მივლენი უნდა დავეყვებინა და შევეცდებო. ძლიერი ქარი ჭროდა. მ მშენებელ-მემორტაევე შეურყინა სტიქიას და გაიპარჯა. ამ მაშაქობისათვის ისინი დაეავილოვით.

— რუსთავის გარდა რეზბალიანის რომელ ქალაქებში აწარმოებდა მშენებლობას ტრეტ-ცა

— ამიერკავკასიის მეტალურგში?

— ჩვენმა ტრეტმა ააშენა თბილისის უნივერსიტეტის მეორე კორპუსი, თბილისის ხელსაწყოების ქარხანა, ვაჟაფშაველას კინოვების სახელობის ჩარხმშენებელი ქარხნის საამქრობი, ცენტროლტა, წყალტრეტოში ააგო ორი სანატორიუმი — „მეტალურგი“ და „სტრომტელა“, ააშენა გამამდიდრებელი ფაბრიკა ჭიათურაში, ზესტაფონის ფეროშენადნობთა ქარხნის საამქრობი, საცხოვრებელი ბინები და მრავალი სხვა.

— რას გეტყვით დღევანდელ რუსთავზე?

— რუსთავი ჩვენი ქვეყნის სხვა მეტალურგიულ ქალაქებს უსწორებს მხარს. ვაძაღველ და დროის მცირე მონაკვეთში აიგო ამ მეტალურგიული ქარხანა, ქიმიური კომბინატი, ქიმიური ბოჭკოს, ცემენტის, „ცენტროლიტის“, ამუშენებელი, მუყაო-არბეროიდის, საყოფაცხოვრებო ქიმიის, ალას და ლუდის ქარხნები, ლილოს ხილმანტრელების შესახებ და ხე-ტყის დამამუშავებელი კომბინატი. აღარაფერს ვამბობ იმაზე, რომ რუსთავი საქართველოს ერთ-ერთი კულტურული ცენტრია.

— როგორ გეხსებათ რუსთავის მამავალი, როგორია ქალაქის შემდგომი განვითარების გეგმა?

— ქალაქის შემდგომი განვითარება მრეწველობის ხაზით განსაზღვრულია მეტრების მარჯვენა ნაპირზე. მის ჩრდილოეთ რაიონში, ე. ი. თბილისის მიმართულებით, აიგება მუშუბი მრეწველობის ობიექტები, მტკობზე აიგება მეორე ხიდი. იგი დაავაჭირებებს მუშათა დასახლებას სამარწყველო ობიექტებთან.

არსებობს, აგრეთვე, რუსთავის განვითარების გენერალური გეგმა 1980-2000 წლებისათვის. იგი ითვალისწინებს აიგოს დრამატული თეატრის შენობა 1.250 ადგილი, მასობრივი ბიბლიოთეკა 1 მთლიანი ტომი წიგნისათვის, კულტურის სახლები და კლუბები, სასადაგლიანი საყოფაცხოვრებო დარბაზი, ცირკის მონუმენტური შენობა, ფართო-კერპინიანი პანორამული კინოთეატრი 4750 მაცურებლისათვის, სასტუმრო 1.500 ადგილით, მუზეუმი, სტადიონი. 25 ათასი მაცურეუბლისათვის და სხვა.

...რუსთავის აღმშენებელი ნესტორ გიორგამე მართლაც რომ შრომადავსებული ადამიანია. ის ატარებს სოციალისტური შრომის გმირის წოდებას, მინიჭებული აქვს სახელმწიფო პრემია თანამშრომლებზე მთელ ეროლ მაღლი გამომშენებლის და წინასწარ დაამატელი მიღების მშენებლობაზე დანერგვისათვის, მიღებული აქვს ორი ლენინის, ორი შრომის წითელი დროშის, ორი წითელი ვარსკვლავის და „საპატიო ინიშნის“ ორდენები.

მან 15 წელი იმუშავა რუსთავში და ეს წლები თავის ცხოვრების საუკეთესო მონაკვეთად მიიჩნია. ამჟამად იგი საქართველოს სსრ მშენებლობის სამინისტროს მთავარი სპეციალისტია. უფოლ აქაც ტყვის თავის ღირსეულ სიტყვას ცხოვრებისა და შრომის დამტკიცებელი აღამიანი.

პატარა სტარს შეითხვების მიცემა უუჯარდა. ერთხელ მასწავლებლის ჰკითხა: — რამდენს იწონის დღემამა?

მასწავლებელი ჩინში მოეშუყვდა და ნაცად ხერხს მიმართა: — აბა, ბავშვებო, — თქვა მან. — ენაბო, ვინ მომაზღაღბს ზეადილებლის სწორა მასუს სტარს შეითხვებზე — თითონ კი რამდენიმე საათი ბიბლიოთეკაში ვაატარა და გაიგო საპირი მამათა.

— მაშ ასე, რამდენს იწონის დღემამა?

— იეთის მან მეორე დღეს. ბავშვები ღუმდნენ.

მასწავლებელმა ამაყად ვადმოუტავა მოწვევებს წინა დღით ბიბლიოთეკაში ამოკითხვები ცნობები. როცა ლაპარაკი დაამთავრა, პატარა სტარს ადვილად წაამოდა: — შეიძლება კიდევ ერთი შეკითხვა მოგეუხალო? — თქვა მან. — ეს ხალხიანად თუ უხალხო?

ბები პირველად ჩავდა სოფელში. სირბილით გული რომ მოიჭერა, სახლში დაბრუნდა.

— მამა, იცი, მე ვნახე კაცი, რომელმაც ცხენი გაყვთა!

— სისულელეებს ნუ ლაპარაკობ!

— მართლა, მამა! ახლოს რომ მივედი, ვეხვების მიქედებას ამთავრებდა.

— ტანია, ეს ვიქ დაგიატარეს?

— ჩვენი მეზობელი, ძია პეტრა.

— კი მაგრამ მის რომ წითელი თმა არა აქვს!

— აბა რა მექნა, არ მქონდა მელოტი ფანქარი.

— ამას წინათ კინაღად გული არ გამიხდა შინისაგან? წარმოვიდგინათ, ტუქში მივყინობილი და უეცრად გველი დავინახე.

— მეგრე?

— არაფერი. კარგად დაევიკირდი და უბრალო ჩოხი შემტრა ხელში.

— მამ რატომღა შეშინდი?

— იმიტომ, რომ ჩოხი, რომელსაც დავწვდი, რომ ამ საზოზარტ ქვეწარმავლისათვის დამტრეცა, გველი აღმონდა.

— თქვენი გსურთ ვეიშვილს მუსიკა ასწავლო, მაგრამ მას ხომ სწენის ნატამიცი არა აქვს! — უთხრა მოხუცმა პედაგოგმა დიდგვაროვან მანდილოსანს.

— ჩემმა შვილმა კი არ უნდა ისმინოს, უნდა დუტყას! — მიუგო განარისხებულმა მანდილოსანმა.

— რატომ არ გივდება ბაღში საფრთხობელი?

— რად მინდა, მე ხომ მიეული დღე სახლში ვარ!



1975—ქალის საერთაშორისო წელი

კოსმოსის პილის უპილი

იგი 70 წლისაა. ამას წინათ გაზეთებში დაიბეჭდა სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის შედეგიანი პრინციპული გადაწყვეტილება: „საკომლემენტარეო წესობების განვითარებაში თვალსაზრისით დამსახურებისათვის, აქტიური საზოგადოებრივი მოღვაწეობისა და დაბადების 70 წლისთავთან დაკავშირებით სოციალისტური შრომის გმირი, კოსტრომის ოლქის, კოსტრომის რაიონის „XII ოქტომბრის“ სახელობის კომლემენტარეო თავმჯდომარე პრასკოვია ანდრეის ასული მალინინა დაჯილდოვდეს ლენინის ორდენით და მეორე ოქროს მედალით „ნაბაგლო და ურო“.

პრასკოვია დაიბადა ღარიბი გლეხის ოჯახში. მან შრომითი საქმიანობა 18 წლის ასაკიდან დაიწყო. 1880 წელს სოფელ ნადეჟინოში ჩამოყალიბდა „XII ოქტომბრის“ სახელობის კომლემენტარეო. პრასკოვია და მისმა დამ ევდოკიმმა კომლემენტარეოში მწვედარეობა დაიწყეს მუშაობა. რამდენიმე წლის შემდეგ პრასკოვია მალინინა ფერხმა გაემგდევ დაწინაურდეს, პარტიის რიგებში მიიღეს, ხოლო 1951 წელს კომლემენტარეოში ერთსულოვნად აირჩიეს პარტიის თავმჯდომარედ. მას შემდეგ აქტიური, რაც კომლემენტარეოში ეკიდებოდა, მისი წამოწყებულია. პრასკოვია გამოდილით მეცხოველე გახდა და ოცნებობდა მიეღო ძროხის კოსტრომული ქაზი, რომელიც განთქმული იქნებოდა რძითა და ხორციით.

თავმჯდომარეს ყველა საქმეში შეიქცეს შემოქმედებით სული, შეუპოვრად ეძებს ახალს. იგი გაბედული ექსპერიმენტებისათვის განაწყოებს თავის აზნაგებებს — მწველავებს, მეცხოველე-სექციონერებს, მექანიზატორებს, ინჟინერებს... კომლემენტარეოში უნარიაანად აფასებენ თავიანთ შესაძლებლობებს, ითვისებენ მეურნეობის გაძლიერების თანამედროვე მეთოდებს, იყენებენ მეცნიერების და ტექნიკის უახლეს მიღწევებს.

კომლემენტარეოს შრომითი დიდება ოლქის ხალხურად გასცდა. მოწინავენი თავიანთ მაღალ ჯილდოებს იმსახურებენ. 18 მწველავს სოციალისტური შრომის გმირის წოდება მიენიჭა, მათ შორის პრასკოვიას დას — ევდოკია კუდრაიკოსაც. მას ლენინის ოთხი და შრომის წითელი დროშის ორდენები აქვს.

კოსტრომის ჯიხის ძროხას პრაქტოკოსი მეცხოველეები მეცნიერებთან ერთად ქმნიდენ და სრულყოფდენ. დიდი სექციონერული მუშაობისათვის მალინინას სოციალისტური შრომის გმირის წოდება და სახელმწიფო პრემია მიეკუთვნა.

მეოხედი საყურეა, რაც პრასკოვია ანდრეის ასული კომლემენტარეოს ხელმძღვანელობს, რომლის წლიურმა შემოსავალმა მილიონ მანეთს გადააჭარბა.

... იმ დღეს ტრიაუნაჟ სტუმრები ერთმანეთს ცვლიდენ, ესაღმებოდენ ორგზას სოციალისტური შრომის გმირს პრასკოვია

ანდრეის ასულს. სახალხო მეურნეობის მიღწევათა საკავშირო გამოცდის თავიანთი კომიტეტისაგან მან მიიღო ოქროს მედალი „სოფლის მეურნეობაში თვალსაზრისით წარმატებულობისთვის“. აკადემიკოსმა ივანე ევლოკიმეს ძე გრუსენკომ, მშვიდობის დაცვის საბჭოთა კომიტეტის თავმჯდომარემ, გადასცა პრასკოვია მალინინას — მშვიდობის დაცვის საოლქო კომიტეტის თავმჯდომარეს, ოქროს მედალი „მშვიდობისათვის მებრძოლს“.

მეცხოველეობაში მიღწეული წარმატებებისათვის კომლემენტარეო დაღეს სასაქონლო ქარხნად თივლება. მალინინას პატივსაცემად კი დაწესებულია სასაქონლო დიპლომი კოსტრომის ოლქის მოწინავე კომლემენტარეობისათვის.

სოფელ სამეთის მეცხოველები მრავალშროვი ინტერესებით ცხოვრობენ. მათ აქვთ კვალიფიკაციის ასაზღვრებელი სკოლა, სადა ლექციები კითხულობენ კოსტრომის ინსტიტუტების ლექტორები, მათთან ჩამოდიან საკავშირო საზოგადოება „ცოდნის“ წარმომადგენლები. კომლემენტარეობი ეცნობიან ჩვენი ქვეყნის მოწინავე მეურნეობათა მუშაობას, მოგზაურობენ უცხოეთში. პრასკოვია ანდრეის ასული ჩვენი გლეხობის წარმომადგენელი იყო უნგრეთში, ლექციებით გამოდიოდა საფრანგეთის ფერმეზში, იყო ჩეხოსლოვაკიაში. ჩეხოსლოვაკიიდან „XII ოქტომბრის“ სახელობის კომლემენტარეოში საბასუხო ვიზიტით ჩამოვლდენ. სამეთელეობა გადაწვევით სოციალისტური შეჯიბრება გაიჩაღებინათ ჩეხოსლოვაკიის ერთ-ერთ მეურნეობათთან.

აქ მხოლოდ საქარამო გამოცილილების მისაზღვრად როდი მოდიან. საბჭოთა კავშირის ომპარტიის ოთხი ყრალბობის დღეობატი, კომლემენტარეო მე-8 საკავშირო ყრალბობის დღეობატი, მშვიდობისმოყვარე მათა მხოლოდითა კონგრესის დღეობატი პრასკოვია მალინინა იყო რუსეთის საბჭოთა ფედერაციული სოციალისტური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს ექვსი მოწვევის დელეგატი. მეოთხედი საუკუნე იგი სახელმწიფო საქმეთათა და დაგეგმული და ამიტომ დღესაც მოდიან მასთან დაჯიბრება რჩევისათვის, დახმარებისათვის, მხარდაჭერისათვის.

... გამოდის მომდარალო გუნდი, საკომლემენტარეო თვითმოქმედების საკავშირო დათვლიერების ლუარტიკა. იწვეება სადღესასწაულო კონცერტი. გუნდი მალინინას არსულეებს გულშინაგანად სიხარვის, ცქცავს. სწორედ რომ უსენისაგანდ თქვა მხატვარმა დიმიტრი ნელანდინამა მისაღმებისას: სულთ იგი მხატვარიც არის და პოეტიცო.

ახლო მომავალში სოფლის ცენტრში აღიანართება მომწველები. შთავრების დაღეგნულეობაში ნათქვამია: „სოციალისტური შრომის გმირის ა. მა. მალინინას შრომითი მიღწევების აღსანიშნავად მის შობილიურ სოფელში დაიდგას ფოლადის ბიუსტი“.

თუ მოხაზი მოიხაზი...

წაცნობი მანდილოსნების საუბარს შევესწარი. წონაში საკმაოდ დაეკლოთ და ერთმანეთს თავს აწონებდნენ. მათივე მესაფიდან შეიკეთე ფრანგული, ინგლისური, ჩინური იოგებისა და პოლიუფლის დიეტის არსებობის შესახებ.

გაბარებულნი იყვნენ წონაში დადევითლო: ეს კია ტანზე და მკლავებზე კანის მოდუნებას უჩიოდნენ.

გამასწენდა მეგობრის 16 წლის ქალიშვილი, რომელიც გახდომის მიზნით თითქმის არაფერს ჰქადა, სამაგიეროდ დიდი რაოდენობით იღებდა სხვადასხვა სიმედიკას და ძმარს! სრულიად ახალგაზრდა გოგონა სერიოზულად დაავადმუფდა.

ეს მაგალითები იმიტომ მოვიყვანე, რომ მსგავსი შემთხვევები სულაც არ არის იშვიათი.

გახდომის მოყვარული ქალები ზშირად კოვლდ დაუშვებელ საშუალებებს მიმართავენ.

აღმნიანს ორგანიზმისათვის საჭიროცაა ცხიმოვანი ქსოვილი, იგი ელასტიურს ხდის სხეულს და იცავს გაიკობისაგან, ხოლო ნაკლებს სასამოვნო მორავალბულ ფორმებს აძლევს.

ცხიმოვანი ქსოვილი ქალებს უფრო მეტად აქეთ განვითარბულ.

სიმუქენე, წონაში მომატება, მარტო ვარგენული ფორმების დარღვევას რომ იწვევდეს, არაფერს ვიტყვით, მაგრამ ტანის სისლამაზისა და ვარგენული ფორმების დარღვევისთან ერთად ირღვევა შინაგან ორგანოთა ფუნქციებიც. გული ფარება ცხიმოვანი ზალი, ირღვევა გულისა და ფლტკების მუშაობა, სისლოს მიმოქცევა, ნთოვიერბათა ცვლა. სიმუქენე ზშირად დაიბრებს მიზნეცაა. სიმუქენის დროს შემოჩნება მარბლების დარღვევა, კუჭის, ღვიძლის, თირკმლების დაავადება და ა. შ.

მსუქენის საშუალოდ 10-12 წლით ნაკლებს ცოცხლებზე გამბდრებზე.

გასუქება, წონაში მომატება ახლო თუ შორეულ მომავალში ელის ყველა ქალს, ვინც ნაკლებ ყურადღებას უთმობს საკუთარ თავს, არ იცავს დიეტას, კვების რეჟიმს, ეწევა არანორმალურ ცხოვრებას, ჰქარბად იკვებება და ნაკლებ ენერჯიას ხარჯავს.

ასაკის მომატებასთან ერთად წონაში მო-

მატება ნორმალური მოვლენაა, მაგრამ არც ისეთი, როგორც ეს ზოგიერთს ჰგონია.

რა თქმა უნდა, წონის მომატებაზე სხვადასხვა ფაქტორი მოქმედებს: ასაკობრივი, შთამბეჭობითი, პროფესიული, სოციალური და სხვა. მაგამა ძირითადი მიზეზი მაინც ჩვენში იმალება.

გადამჭარბებულ კვება, ცხიმოვლოთი, ციმეულოთი, ტბილულოთი ვატაკება, დიდი რაოდენობით სითხის მიღება და ნაკლები ფიზიკური დატვირთვა, აი, ვასუქების ძირითადი მიზეზებია.

სამწუხაროდ, დღემდე არ არის ცნობილი ისეთი საშუალება, რომელიც უფლებას მოგცემდა, როგორც გვეყნებოს ისე ვიკვებოთ და არ ვასუქდეთ.

როგორც წესი, აღმნიებენ უტბად არ სუქდებიან. ჯერ შეუმჩნეველ შემოგვეპარება იგი და, თუ დროზე არ მივხედოთ, არასსურველ ფორმებს მიიღებს.

რა თქმა უნდა, კარგია პროფილაქტიკა! მაგრამ რა ვწინა, თუ უკვე ვასუქული? — კვლს ნე ვკეთებთ, გვიან არსდროს არ არის, ზომიერი კვებითა და ყოველდღიური ფიზიკური ვარჯიშით საქმეს ვშველებთ.

მხოლოდ წინასწარ გვიად ვავაფრთხილოთ: უტბად არაფერი კეთდება, აუცილებელია მონდომება, ნებისყოფა, სისგებდური ვარჯიში და საკვების მიღების მცირედი „სხვებრლის“ ვალება.

აუცილებელია ყოველდღიური დილის გამაზნეველი ვარჯიში. 7-10-წუთიანი დილის ვარჯიში შგებდებთ ხალისს, ენერჯიას და სიმზნევეს. ამ ვარჯიშებს ყოველდღე ვაღმოსუქმენ რაღიოთი. თავადაც შეგიძლიათ შეარჩიოთ ისეთი ვარჯიშები, რომლებიც დაკავშირბული იქნება წელში მონრა-გამართვისთან, ტანის ტრიალოთან, ზნექმთან და სხვა.

დილის ვარჯიშის შემდეგ კარგია ტანის დაზულა ოთახის ტემპერატურის წყალში დასუქებულულო ზაოიანი პირსაბოტი. მაგრამ მარტო ეს არ ემარს! რაც შეიძლება მეტი იარეთ ფეხები. ნე დაიზარებთ, ზშირად ვადიბთ ბუნების წიალში. ერთი სიტყვით, უნდა ვაღაზვიდეთ აქტიური მოძრაობაზე.

ამა თუ იმ საქმის შესრულებისას, რაც შეიძლება მეტად მიიხზაეთ, ვაიზნიქეთ და ა. შ.

მავალითა, თუ იატავზე რაიმე საგანი და

ვივარდათ, ასალებლ რამდენჯერმე დაიხზაეთ, ანდა აილეთ ისე, რომ ფეხები არ მოხზაროთ, ე. ი. თქვენს ყოველდღიურ საქმინებას წინასწარ გამიზნული, მეტის პრესინა და წელის ვასაფარბიებელი მოძრაობები დაუშვებთ. ამავე დროს, აუცილებელია ყოველთვის, ყველგან და ყოველგვარი სიმანიბის მიეჩვიოთ მეტის მოქმედებას (აწურვისას), ტანისა და თავის სწორად დაქვრას.

ავთავზობთ რამდენიმე ვარჯიშს: I. დაწეით ზურგზე, ღრმად ჩაისუნთქეთ, მეტელი რაც შეიძლება გამოსწიეთ (გამოხრეთ), ვარჯიშით 2-4 წმამი. ამოისუნთქეთ. მეტელი რაც შეიძლება შესწიეთ, აწურეთ. ვამიერეთ 4-6-ჯერ შესვენებებით.

II. დაწეით ზურგზე, მეტელი ენერჯიულად ამოხრეთ, მეტის კუნთების შეწევა გამოჩვეეთ და მეტის წრთული მოძრაობა. შესარუეთ 6-8 წმამის განმავლობაში შესვენებებით, ვამიერეთ 4-6-ჯერ.

III. იგივე მდგომარეობაში ერთი ფეხი მოხზარეთ, მეტალები შემოაქვთ მუხლს; 2-4 წმამი ვარჯიშით ასე. დაბრუნდეთ საწესის დღგომარეობაში. ვამიერეთ, ძალდაუტანებლად, 4-6-ჯერ.

IV. იგივე ვარჯიში შესარუეთ მხოლოდ ორივე ფეხის მოხრა-გამართვით. ვამიერეთ 4-6-ჯერ შესვენებებით.

V. დაწეით ზურგზე, ერთი ფეხი მაღლა ასწიეთ, თავისუფალი მოძრაობით შეცავთ ფეხების მდგომარეობა — „მარბატულ“. ვარჯიში შესარუეთ ძალდაუტანებლად შესვენებებით 4-6-ჯერ ვამიერეთ თითოფეხი ფეხით.

VI. თავისუფლად დადქით იატავზე, ვაკეთებთ დონეჩი. მეტლისა და წელის ენერჯიული მოძრაობით აკეთებ წრთული მოძრაობები. ტანი პირდაპირ ვეკირთოთ. ვარჯიში შესარუეთ რბილი, ძალდაუტანებელი მოძრაობით, ხან ერთ, ხან მეორე მხარეს. შესვენებებით ვამიერეთ 4-6-ჯერ თითოფეხ მხარეს.

VII. იგივე მდგომარეობიდან წინ დაიხზარეთ და აკეთებ ტანის წრთული მოძრაობები პარკინიდან მარჯვნივ წელში მოხრითა და ვახზიქეთ და პირიქით, ვარჯიში აკეთებ ძალდაუტანებლად. ვამიერეთ 4-6-ჯერ შესვენებებით.

VIII. დადქით ყელდოთან, ბუკებითა და

ქუსლებით მიყვრდნით ეცდეს, ხელები თავსუკან კისერზე დაიწვეთ. ჩაისუნთქო, შეუცელი რაც შეიძლება ღრმად აწურეთ (შეხიშეთ), გაგრძელი 4-6 წამი. მკლავები დაუწვიეთ, ამოისუნთქეთ. გაიმეორეთ 4-6-ჯერ შესვენებებით.



VI

VIII

ჩვენს მიერ შემოთავაზებული ვარჯიშებიდან შეარჩიეთ, ასაკისა და ფიზიკური მდგომარეობის გათვალისწინებით, თქვენთვის მისაწვდომი ვარჯიშები. დიწვეთ მარტივით და თანდათან გადადით რთულზე. ამ ვარჯიშების შესრულება ყველას შეუძლია, მხოლოდ ყოველთვის უნდა დაიცვათ ზომიერების გრძნობა, არ გადაიტვიტოთ, არ გადაიღალოთ. ვარჯიში მხოლოდ საამოვნებს უნდა გგვრიდეთ. განსაკუთრებული ყურადღება მიაცხეთ სუნთქვას.

კიდევ ერთხელ გვინდა შეგახსენოთ ჩვენი ძირითადი პირობა, წონაში დასაკლებად შეცდომილი კვების რეჟიმის და ფიზიკური ვარჯიშების შერწყმა, ნაკლები საკვების მიღება და მეტი ფიზიკური მოძრაობა. მხოლოდ ასე მიალწვეთ სასურველ შედეგს. ვისურვებთ წარმატებას!

დოქ. ბ. პირმალაშვილი.

ი. ჯაჭავაძის სახელობის თბილისის უცხო ენათა სახელმწიფო პედინსტიტუტის ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის კათედრის გამგე, საქართველოს სსრ დამახსოვრებული მწვრთნელი.



8

განსაკუთრებით სასარგებლოა ვარჯიშების შესრულება პლასტიკის ტანვარჯიშული ჯოხით (იყიდება სპორტულ მაღაზიებში):

1. დადგით თავისუფლად. ჯოხს ორივე ბოლოში ჩაიკიდეთ ხელები. წელში მოხიზარეთ. ჯოხის მარჯვენა ბოლო შეახეთ მარჯვენა ფეხის ცერს. გასწორდით, იგივე გაიმეორეთ მეორე მხარეზე. ფეხები არ მოხიზაროთ. გაითვლების მიზნით ჯოხის მარცხენა ბოლო შეახეთ მარჯვენა ფეხის ცერს და პირიქით. წინწიკები გააკეთეთ ისე, რომ ორივე ფეხს ერთდროულად შეეხოთ. ვარჯიში შესრულეთ რბილი, ღრეკადი მოძრაობით, ძალდაუტანებლად, შესვენებებით, ისუნთქეთ თავისუფლად.

2. ჯოხი წელზე დაიდეთ, იდაყვებში მოხრილი მკლავები ჯოხს ამოსდეთ. ასეთ მდგომარეობაში იარეთ, იმობრავეთ, დახიზარეთ, გაიხიჩქეთ და სხვა. ისუნთქეთ თავისუფლად.

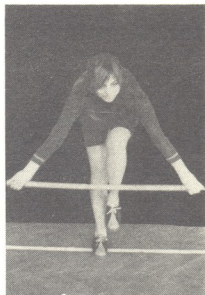
3. ჯოხი თავს უკან, კისერზე დაიდეთ. ხელები ბოლოებში ჩაიკიდეთ ასეთ მდგომარეობაში აკეთეთ სხვადასხვა მოძრაობები, მოხიზარეთ, გაიხიჩქეთ. აკეთეთ ზეტანის ბრუნვები და სხვ.

4. ჯოხს ბოლოებში ჩაიკიდეთ ხელი. ჯოხზე ხელის გაუშვებლად ჯერ ერთი ფეხი გადაიტარეთ ჯოხზე, შემდეგ — მეორე, და პირიქით. თუ შესრულება გვიჩიოთ, ჯოხის ერთ ბოლოს ხელი გაუშვით. ვარჯიში გააკეთეთ ხან ერთ შესვენებებით.

5. ჯოხი ტანის წინ ვერტიკალურად გააჩერეთ, თავისუფლად ბოლოს ორივე ხელით დაეყრდნით. ჯოხს ხელი გაუშვით, შემოტრიალდით 180 გრადუსით და ეცადეთ ჯოხის დაჭერას. ვარჯიში გააკეთეთ ხან ერთ მხარეს, ხან მეორე მხარეს, ტრიალით.



1



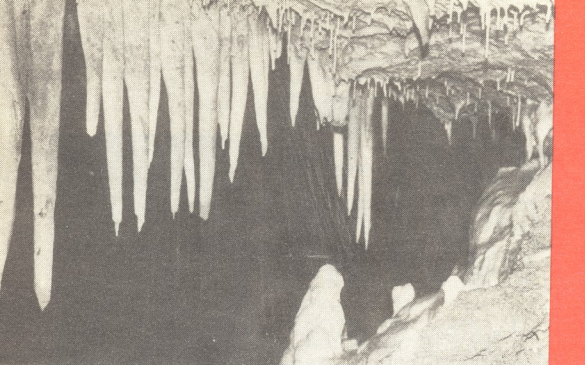
4



2



5



სომხსა პიენსკუბით

სოხშიდან ოცდამეოთხე კილომეტრზე მდებარეობს ახალი ათონი — კავკასიის შვეიცარიისპირეთის ერთ-ერთი ულამაზესი კურორტი. ვარსშემოქარული შიბიბი მას საოხლოდ იცავენ ჩრდილოეთიდან ჰაერის ცივი მასების შემოჭრისაგან. აქ მუქ წელიწადში ხანგრძლივად ანათებს, თებერვალში უკვე იგრძნობა ყვევების ნახი სურნელი. ზღვაში ბანაობის სერონი მიასიდან ნოემბრამდე გრძელდება. თვალს იტავებ მარდმწვანე ვეზობურების მცენარეულობით დამშვენებული ზოციანისა პარაკი. ჰაერი გაღვნილია ოლენანდრების, მაგნიოლისა და კამოლების დამთარბებლ სურნელით. ამიტომ ბუნებრივია, აქ ყოველივეს ხალხმრავლობა...

ახალ ათონში ჩამოსულ ყოველ ტურისტს გული უსათოდ იგვირის მოსიყენ გაუწევს, რომელიც კერძობს თავს დასურებს. ივერიის მოსიყენ მიმავალი ბილავი მუხისა და რცხლის ტყით დაფარულ ფერდობს მიუყვება. სულ ერთი საათის საავალი მოის წვერამდე, სადაც ანტიკური ეპოქის ციხესიმაგრეების ნანგრევებია შემორჩენილი. იგი II-IV საუკუნეებით თარიღდება. ამჟამად აქ ისტორიულ-ეთნოგრაფიული ნაკრავია შექმნილი.

დიდებული ხედი იშლება აქედან ხელმარცხნივ, ციტრუსებისა და ზეთისხილის პლანტაციებით დაფარულ გორაკს თავზე ახალი ათონის მონასტრის დიდებული ანსამბლი მოჩანს. იგი საბერძნეთის ათონის მონასტრისაგან წამოსულმა ბერებმა დააარსეს 1875 წელს. ამჟამად იქ ტურისტული ბაზაა. ცენტრალურ ტაძარში კი, ახალი ათონის სახელმწიფო ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მუზეუმის ფოლიაბი მეთავისებული. მონასტრისკენ მიმავალ გზაზე ტანკინარი კვიაროსები ხანჯალაპოქრული მკარონებით ჩამწერებულა. იქვე, ფერდობის ძირში, მწვანეში ჩაფლულია პანსი-

ონატი „ჩანჩქერი“. წინ ტურისტული ბაზის მთავარი კომპლექსი მოჩანს, ქვემოთ კი ტინდამსხრალი უილეგანო ზღვა ვართხმულია. აქედან გარკვევით ისახება სოხუშის კოცხი და გუდაუთის შემოგარენი; შორს, ცის დასალიერს, ბათუმისაგან ბიკუნთასა და სოჭის მიმავალი ფერცხლისფერი კატარღები სერავენ ვერუხისფერ წყალს, ცა კი ისეთი ლურჯია, ისეთი გამკვირვალა... შართლაც განუშეორებელი საინთაბაბა.

მაგრამ ალბათ ბევრმა რიდი იცის, რამდენ სილამაზეს ინახავს ახალი ათონის მიწისქვეშეთი. არც არავინ იცოდა, ვიღერე... ...1961 წელს ახალ ათონში ჩამოვიდა საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ვახუშტის სახელობის გეოგრაფიის ინსტიტუტის კარტულ-სპელეოლოგიური ექსპედიცია ლიციერ შულვა ყიფიანის ხელმძღვანელობით. სპელეოლოგიური ჩვენები ვიღერედილ მეცნიერებათა კანდიდატის (ამჟამად მეცნიერებათა დოქტორი) ზურაბ ტიტბილოზიგის, არსენ ოქროჯანაშვილის, ბორის გერგდავასა და ადგილობრივი მკვირდის — გივი სიმირის შემადგენლობით პირველად ჩავველა უფსერულში, რომელსაც მცხოვრებლები „უძირი ოროსი“ ეძახდნენ. ჩაუშენენ და... იხილეს საოცრება! საზღვარი არ ჰქონდა მათ აღტაცებას, გაოცებას, სიხარულს.

...ჩვენის სული და გული იყო ცოცხალი გრადებულა, „მიწისქვეშეთის ლიციანად“ წოდებულ — არსენ ოქროჯანაშვილი; ის იყო პირველი ადამიანი, ვინც დაარსდა აქ საუკუნეობით გამფებული მუდურბობა... ეს მისმა მამუშმა გაკვირდა პირველად მარადიული წყლიდაი და მიწისქვეშე ჩამარბული სილამაზე ადამიანთაგის საწარუო ვახადა... მას შემდეგ, არსენი კოლეგებთან ერთად, არავითხელ ჩასულა უფსერულში, მონაწილეობა ამ

წევლებ შექმნილი სამეცნიერო-კვლევითი ღილის ვადლებეში, რომელსაც მეტადღე პრიზი დამსახურა. იგი მიწისქვეშეთზე ფანატურად იყო შეყვარებული. არსენი ოცენობდა იმ დღეზე, რაცადამიანები უხიფათოდ შესწლებდნენ მღვიმეში შესვლას და დატკბობდნენ ბუნების ნაქანდაციის ბილით... ის ალბათ ერთ-ერთი ყველაზე საბაბო სტუმარი იქნებოდა მღვიმის საზომო ვახსნის დღეს, მაგრამ... სამწუხაროდ არ დასცალდა: ათი წლის წინ, 1965 წლის 4 ოქტომბერს, ტრაგიკულად დაიღუპა აბის კირქველ მასივზე, ტობას მღვიმეების კვლევებისას...

ახალი ათონის მღვიმის ერთ-ერთ ვრცელ განშტობას მისმა მეგობრებმა „არსენას“ სისტემა უწოდეს...



მოლით, ჩვენც ვაყვეთ ოდესღაც სპელეოლოგების მიერ ვაკალულ ბილიც. ახალი ათონის ჩრდილოეთით, მდინარეების — ფსიკსასა და მტრას წყალგამყოფ სერს რომ ავიყოლი, ნახებთ საათში უზარმაზარ ოროსს მივადებთ.

ხელმარცხნივ, შინდის დახუნდულ ბუჩქნაში, შეგვიჩინო საყარვე ადგილობა. იქვე, ოროსის გვერდით მდგარ ხეზე დავამაგროთ თოკის კობა და ოკლათობტრთან ჰაში ჩავშეშო. შირ ფსერკანდ დახრილი ვადებელი უზარმაზარ მხებს აწყდება. შიგ ჩავვხდებით ცეცხლწავდებულა ქვალდი დიღანს მიფარებტებს სიცავილში და მქრქალად ანათებს უფსერულს შირვე კვლევებს. მას მოსდევს შირვე, შირვედ მესამე მხტბი... სულ ზედაპირიდან ასობრბო მეტრზე უნდა ჩავშეშო. მხტბების სისტემას გბების პორიზირატორი დერფინი — „ვესტილები“. იგი მასიური კირქვის კვლევას აწყდება. ნუთ ამთავრება მღვიმე? მაგრამ არა! ერთ კუთხეში მწილდ შესამხნევი ვიწრო ხევილი იხსნება. იგი იმფენდა ეიწრა; რომ ადამიანს შიგ ვასლა ძალიან უჭირს. სამაგიეროდ, საცმარისას ვავლეთ ამ „მტანველ ხერულს“, რომ ისეც დარბანოს აღმოვდებობთ, რომელს ბოლომდე ვერავითარი მამუშით ვერ ვავანავებთ. რიკვლიც ვარსისგებლი სიწმულა. ფსერი მოფენიანა ჰვარდად მორივეშელა სასლიოფენა ლოფებთან...

— კი, მაგრამ, ვანა ყველს ძალუთს თოკზე დაიყვებულმა საათით იხარბობს უფსერულის თავზე? — უკმაყოფილად იცოთხათ თქვენ. ეს კარგად გაითვალისწინებს იმ ადამიანმა, ვისაც ეხებოდა ამ მღვიმის კეთილშინებია და მისი ტურისტული ობიექტად ვადექვეა. 1967 წელს „საქკულაქმინის“ სახელმწიფო საპროექტო ინსტიტუტს დავალო მღვიმის კეთილშინებობის პროექტის შემუშავება. შედგენილი იქნა პროექტი, რომლის ავტორებით არანა: რადელ რიგინაშვილი (პროექტის მთავარი ინჟინერი), თეიმურაზ მარკოზაშვილი (პროექტის მთავარი არქიტექტორი), ზურაბ კობლაძე და იური აბდოლოვი, ანატოლი გოფმა, მიხეილ ახმეტე-

ლაშვილში, ლადო ქაღანმა და იური კაცხიანი ურთულეს პირობებში ჩაატარეს ზუსტი ტოპოგრაფიული ავეჯმეა და მღვიმის გეგმა შეადგინეს.

პროექტით გათვალისწინებული სამუშაოების განხორციელება დაეკავა ლენინის ორდენისან „თბილგვირაბშენის“ სამმართველოს (უფროსი ამხ. ვ. გოციორძი). უშუალოდ კეთილმოწყობის სამუშაოებს აწარმოებდა „თბილგვირაბშენის“ № 9 საკვირაბო რაზმი, აფხაზეთის ასსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატის ვაიოხ ჯაყელის ხელმძღვანელობით.

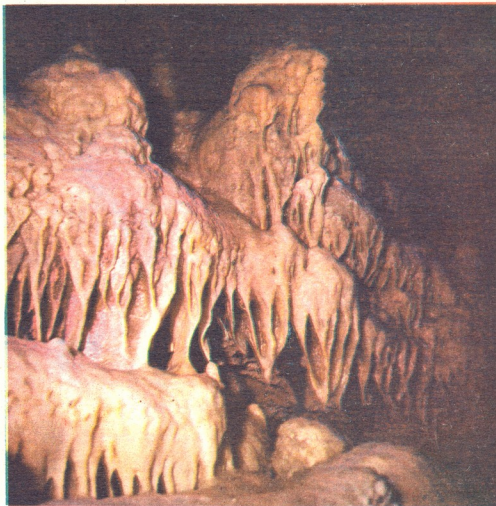
მშენებლობა 1967 წელს დაიწყო. მღვიმის შესასვლელთან ააგეს ორსართულიანი აღმინისტრაციული შენობა. გვირაბგამყვანები კი მღვიმეში მისასვლელ გვირაბის გაჭრის შეუდგნენ. მათ რთულ ჰიდროგეოლოგიურ პირობებში ათას თონისი მეტრი სიგრძის გვირაბი გაიყვანეს. ამის შემდეგ დაიწყო შიდა კეთილმოწყობის სამუშაოები. მშენებლებმა დააგეს ბეტონის ბილიკები, მოაწყვეს საშხერი მოედნები, შენიღბული განათება, აქართველ სპელეოლოგთა დარბაზში“ ააგეს ასოცდათი მეტრი სიგრძის ხიდ და მრავალი სხვა. მშენებლობის პროცესში მღვიმე არაერთხელ დაათვალიერეს ჩვენი ქვეყნის პარტიისა და მთავრობის ხელმძღვანელებმა. ვასილ წლის აგვისტოში მღვიმე მოინახულა სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ ალექსი კოსიგინმა, რომელმაც იგი მეტად მნიშვნელოვან ტურისტულ ობიექტად მიიჩნია. მიმდინარე წელს მშენებლებმა კეთილმოწყობის სამუშაოები დამთავრეს.

* * *

ჩვენ მღვიმის შესასვლელთან ვართ. ქათა აღმინისტრაციული შენობის პირველ სართულზე მოთავსებულია დამთვალიერებელთა მისაღები, ექსკურსიამძღოლთა ოთახები, შემანახველი საყანი, ფოტოლაბორატორია, მედპუნქტი, სხვადასხვა სამეურნეო სათავსოები; მეორე სართულზე კი განლაგებულია ღირექცია, სტუმართა მისაღები ოთახი; მუშაობის კავერსტორიანი, შენობის კედლებს ამშვენებს ქართული სახვითი ხელოვნების ოსტატთა — ირაკლი ოჩიაურის, ლუიარდო შენგელას, ნუკრი შაგველიძის, ჯემალ ჯაფარიძის, ალექსანდრე კალანდაძის, თამაზ გიორგობიანის, შოთა ციციშვილის და ვაჟა ჩხაიძის მაღალხატვრული გემოვნებით შესრულებული სხვადასხვა ეპიკის ნამუშევრები.

ინტერიერის ავტორებია: ჯიმშერ პაპინაშვილი, იური ავდალოვი და რაფელ რიეინაშვილი.

მიზიდველად გაფორმებულ ბაქანზე ვსდგებით მინიატურულ ელექტრომძაბრებულში და მიწის სიღრმეში მივემართებით. მატარებელი სიჩქარე უმატებს. სახეში პაერის ცივი ნაადი გვეკმს. გვირაბის კედლის გასწვრივ ჩაწყობილი ნათურები ციციანთაუღვივით ელავენ. გვირაბის შუა მონაკვეთზე კედლები შეფხებტირითაა და-



ფარული და მუნებრივი მღვიმის შობაზე-
აიღება სტავეს.

მატარებელი ბაქანთან ჩერდება. ვაგონი-
დან გადმოვარდობა და ხელმარცხნივ მივე-
მართობით. ჩვენი წინ რაინის კარები იღე-
ბა, შემდეგ მეორე, მესამე... ჩალონურ
ცხრაკოტეში ხომ არ მოხვდით? ესეც
— დარბაზი „აფხაზეთის“ არტელეც სამა-
რისებური სიზრუბა. მხოლოდ ზოგჯერ კე-
რიდან ჩამოვარდნილი წყლის წვეთის ტკა-
პანი ან ღამურის წრიახი თუ დაარღვევს
აქ გამეფებულ მღვმარებას...

სამხერ მოედანზე, მეგზური დამთავლი-
ერებლებს აცნობს მღვიმეების წარმოშობის
პირობებს, ამ მღვიმის აღმოჩენისა და გა-
მოყვლევის ისტორიას, მოუთხოვს, რომ
ახალი ათონის მღვიმის მთავარი მაგისტრა-
ლის სიგარტ ერთი კილომეტრია, ხოლო
განსტოვებებთან ერთად მისი კაური სი-
გრე 3285 მეტრს შეადგენს, რომ იგი ერთ-
ერთი ყველაზე ტყვადი მღვიმეა მთელ ჩვენი
ქვეყანაში, რომლის მოცულობა მილიონ
კუბურ მეტრს აღმატება, რომ მღვიმეში
რვა დარბაზია, ყველა თავისებურად საინ-
ტერესო, რომ მათ შორის ყველაზე დიდია
„ქართულ სეფოლოგთა დარბაზი“, ხო-
ლო ყველაზე ღამაში — „თბილისი“, რომ
მღვიმეში ორი ტბაა, და ხანგრძლივი წვი-
მების დროს, როდესაც ატმოსფერული წა-
ლეკები მიწის ქვეშ ჩაიფინება, ტბებში
წყლის დონე 20-30 მეტრით აიწევს ხოლმე.

...განვარდობით ვხას. რაინისმოკრიანი
ბუტონის ბილიე უხარბაზარ ლოღებს შო-
რის მივლარებაზე. დაიწყო მიწისქვეშა მუ-
ხუთში... რას არ ნახათ აქ: ქარისფერი სტა-
ლაქტების „ტუქს“ და სარისტან სტა-
ლაქტების — „ახალგაზრდულ დარბაზი ივე-
რიაში“; ქვის სოკოებს, ბუჩქებსა და ბტე-
ვებს, თოვლზე უფოთრეს და ბირსზე უნა-
ზეს კალკიტის ყვეილეს — „კანიონში“; გი-
განტურ სევეტებს, ინდურ პავოლებს რომ გვა-
ნან — სიხოვში; კალკიტის გუბურებში ჩამ-
დგარ კამპა წყლებს, ჰერდინ ჩამოშვებულ
ჩანჭქერებს — „ტაბაში“; ძაღვ უფერი-
ლებს, პაერში ცაკებწველი მოფოჯარე ჰე-
ლექტრებს — „ჰელექტრების დაბაზ-
ში...“ ერთი სიტყვით, ბუნების საფუძე-
ნების მანძილზე გულმოდინედ უმუშავია,
რათა ის საოკრება შეგქნას.

ვისაც ახალი ათონის მღვიმე არ უნა-
ხავს, იგი ვერასოდეს წარმოიდგენს მის ტრან-
დიოზულ მასშტაბებს, ნაღვეთი ფორმების
სინატიფეს, ფერთა ვაშას... ხომ ნათქვა-
ნია: ათერს წყაბითი სილამა და ვაგონის,
ერხობლ ნანახს სწობაო. კოდა, კეთილი
ოყის თქვენი მობრძანება ახალი ათონის
მღვიმეში! დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ,
კვალფოკური მეგზური უხიფათოდ მო-
გატარებენ „აღლინის“ ჩალონურ სამე-
ფის“, თქვენი თვალწინ ვაივლავს შექერე-
ზადას ზღაპრული სამყარო ათას ერთი და-
მიდან.

ოლია რამისა,
გუზაბია გურბარაინი.

აპრილი, 1975 წ.

ნუნუ მეჭკასიანი

1957 წელს, კინოსტელია „ქართული ფილ-
მთან“ თეატრალური კოლექტივი ჩამოყა-
ლიდა, რომლის მთავარ რეჟისორად რეს-
პუბლიკის დამსახურებულ მსახიობი — ნუ-
ნუ მეჭკასიანი მოიწვიეს. ეს არჩევანი ქლ-
ბატიონ ხელის დღმა ეთუზიანაშია და სას-
ყენო ხელგუნებისადმი თავდადებულმა სიყ-
ვარულმა განაპირობა.

1958 წლის 22 აპრილს თეატრალურმა კო-
ლექტივმა მოამზადა და მყურებულს პირ-
ველ დადგმად უჩვენა პოლით ირეთელის
მეორე განსცენირებული „ქრისტინე“, დამს-
წრე საზოგადოება მოხიბლა შემსრულებლ-
თა გულწრფელმა, უშუალო თამაშმა, ვანსა-
ციკრებით კინტოს როლის შემსრულებლ-
მა: ჩია ტანის კინტო, ეგება ჩამოფხატული
ულვაშით, კომბოსტოსავით ცხვირით, წა-
მოქცეულ წარბებით; კინტო ვერ ისვენებს,
ვიღაცა ეძუტება და მუშტებს უღერებს,
სცენაზე ჩიკორიეთი დაწრიალებს, თან წამ-
დაუწუნე ღვინოს ტრანება.

— კაცო, სად იშოვეთ, ეს კაცი? ალბათ ავ-
ლაბრელია, როგორ დაიყოლიეთ, რომ
სცენაზე გამოსულიყო? — ითობა სიცილი
დაიხებულმა კინტოს როლის თანამშრომელმა
ნიკოლოს მამულაიშვილმა.

თანამოსტერემ გაოკებთ შეხედო:
— რას ამბობ, ნუთუ ვერ იცით? ეს ხომ
შენი კოლაია?

— ნუნუ! — მაღალი ხმით წამოიძახა ნი-
კოლოზმა და კვლავ სიცილი ატება.

დაიბ, ეს საღამო იმითრემ ვავიხსენთ, რომ
ნუნუ მეჭკასიანს ვარდასახის დიდი უნა-
რი შესწევდა: მას შეეძლო ერთად იმავ
სცენაზე მყოფ ხნის განმავლობაში ერთმა-
ნეთისაგან ჩიკორიეთი განსხვავებული სახე-
ების ვალურება წარმოედგინა, ისე რომ

ვერცერთ მთავანში ვერ გეცნოთ ნუნუ...

იგი არასოდეს თამაშობდა თავის თავს.
იყო მხოლოდ ის გმირი, რომელიც დრამა-
ტიკურგმა ჩაიფიქრა. და სცენაზე მისი ცნობაც
მხოლოდ შესრულების მაღალი ოსტატობით
შეიძლებოდა. სცენიურ სახეზე მუშაობას
იგი მეტად მოპოხონი იყო, ამასვე მოით-
ხოვდა სხვისგანაც.

როლის ვახსნათან ერთად, ნუნუს შესა-
ნიწავად ტერტებოდა გრიობ, ტანსაცმლის
შერჩევა, საჭირო რეკვიზიტო; და ყველა ეს
კომპონენტი სცენაზე ჰქმნიდა ჰარმონიას.
ნუნუს ხელოვნებაში ვერასოდეს შეინიწავ-
დით სიყალბეს, უფერულობას, თამაშიდან
გაპოხილბას: ასეთი ვახლდა ნუნუ მეჭკა-
სიანი.

რაოდენ დასანანია, რომ ახალგაზრდა თა-
ობა არ იცნობს მის ხელოვნებას, აღნე ჩა-
მოშორდა იგი სცენას და კინოში ვადანაც-
ვია. თუმცა არც იქ დაიწყო თავისი ცუც-
ხლო და ნიჭი, მაგრამ თავი სცენისათ-
ვის დაზადებულად მოაჩნდა. და ეს შემო-
ხვევითი არ ვახლავთ:
მის ხომ რაღწენდებ წელს მოუხდა კოტე
მარჩაინიშვალთან მუშაობა.

ეს იყო 1925 წელს, ქუთაისში...

— რა მოგწოდებთ კოტე მარჩაინიშვილის
თესივებთან?

— დიდი მოპოხონელობა.

— გვიამბოთ რამე მასზე.

— მას ყველაფერი განსაკუთრებული
ქმნიდა: ვარგანობაც, ხასიათიც... ხან

ბავშვებით გულწრფელი ვახლდა, ხანაც

— დიცი. განსაკუთრებით უყვარდა შექსპი-
რის „აოტეო“. დეზიდონას როლი შეემო-
თავაზა. თუმცა დათანხმება მიინდებოდა,
უარი ვერ შევბედე. დაიწყო დამაბული რე-

კონკრეტო კაპუსტუხის კაპუს სუფიანა

რუსული სალათი



პეტციები. რა სასიამოვნო იყო, როცა თერთნე წარმოადგენდა ხოლმე... დებდემონას!

დღესა და ღამეს ვასწორებდით. დღევალე და ძლივს დავლასისებელი სცენაზე. იგი კი მივივროდა, ნაზად გაიარეო. როცა არაფერი გამოივიდა, შემომწყურა. პაპირისს დაავლო ხელი და ეტლისაყენ გაიქცა. შეეწყუბედი. უფრო იმით, რომ აღრიხნულად აღარ დაიძახა:

— მომეცით ჩემი ხელგაღი და თან ნუნუ წამოიუყვოსო. ამ ფრახას ისე შეეჩვიე, რომ ბატონი კოტე, რაც არ უნდა გაეწყრომოდა, მანინ დაბარებულეითი უეჭვებოდი ეტლში. შინ მისეღასას, სარკმელთან მომლოდინე ჩემს მუელულეს მხიარულად შესახებდა: „მოგიყვანე შენი ნუნუ!“

...იმ დღეს კი ფეხით ვავუღმეი გზას. შინ დარტყენილი მივიდე. ჩემმა მუელულემ დაზინახა თუ არა, მომავებდა:

— ფეხით მობრძანდი?

— შენ რა იცი?

— კოტემ შემომძახა: — შენი ნუნუ ფეხით მობრძანდებო...

— დიახ, კოტე მუშაობის დროს სასტიკეც ვახლდათ, მაგრამ იუმროის დიდი გრძნობა ჰქონდა. ამიტომ ბედნიერება იყო ამ ტემპორიტე მოეშოქმდის მოიფერებაც და რისხავა.

ჩემი სასიქედლო არტისტი ვისო გოძი-აშვილი დღესაც იხსენებს ნუნუს მიერ შესრულებულ სახეებს, თუმცა დრო აღარაღი დიდი გავიდა და აველა მათგანი არ ახსოს:

— ნუნუ აუცილებლად ნიჭიერი მსახიობი ვახლდათ, ამასთან მეტად თავისებური ხასი-

ათისა. ყოველი სახე, რაც კი სცენაზე შეუქმნია, უთუოდ დასამახსოვრებელი იყო. მისი დებდემონა ძლიერ ღამაში და მომხიბლველი, ნაზი და სათუთი ვახლდათ; თუმცა ნუნუს ეს როლი არ უყვარდა. მისი პარტნიორი ქეთასში — ალექსანდრე იმედაშვილი იყო, თბილისში, მარჯანიშვილის თეატრში კი — შალვა ღამაშიძე. მასოგეს „აკაკი გულში“, „პროტესტში“ (რუსთაველის თეატრში).

ნუნუ მაკეაფარიანმა უკანასკნელად სცენაზე გ. ივანიშვილის პოესა „ვილაკამ დარეკა“ მოამზადა. მთავარი — შამიკაპის როლი, თვითონ განასახივრა. რა ჯანბრთელ სიცილს იწყევდა ნუნუს შამიკაპი. რა შეუღლებებელი იყო ეს თინაზი, ვაჟარი დედაკაცი.

ნუნუმ ქართულ ენოშიც შეიტანა თავისი წვლილი. მონაწილეობდა ფილმებში: „ეპითილი ადამიანები“, „წარსული ზაფხული“, „შეგებდა მთაში“, „მოიბატონეს თამარქალი“ და სხვა. ამ ეპიზოდური როლებითაც დაამახსოვრა მავურებულს ნუნუმ თავი.

77 წლის ასაკში ლავინზე მიჩაქველი ვნახეთ. მუელვარედ იგონებდა წარსულ დღეებს, სცენაზე გატარებულ დიდ ცხოვრებას — წინააღდეგობებითა და სიამოვნებით საესეს.

ყველაზე ნუნუს მიერ შესრულებული ავტობიორტული ჰქვიდა: ნუნუ მაკეაფარიანი დებდემონას როლში. დაუთმავრებელი დარჩენია. მაგრამ აქაც იგონინობა ხელგაყნის სულა.

ნეტე იმ დღეებს, მაღლიერ მავურებულს მხოლოდ მოგონებებია დაგვრჩა.

250 გრ მოხარშული კარტოფილი, 1 გულ-გამოცლილი გაფქვნილი ვაშლი, 2 ცალი მუავე კიტრი, 250 გრ მოხარშული ღორის ან საქონლის ხორცი და მომცრო ზომის, წინასწარ წყალში ჩამბალი, კაშაყი დაქვერით წვრილ კუბურებად.

130 გრ არაყანი, 1 სუფრის კოვზი ვახტინილი პირმუშა, 2 სუფრის კოვზი ძმარი და 1 ჩაის კოვზი მღოვიე ერთად კარგად აულეშეთ და წვრილად დაჭრილი იხარახუნეთ და კამით შეკახეთ.

მიღებულ მისას მოახსით დაჭრილ პროდუქტებს, კარგად აურიეთ და მწვანე საღათის ფოთლებზე მოათავსეთ, ზემოდან შეგვილიათ მორთოთ პამიდორის, მოხარშული კვერცხის ან კიტრის ნაჭრებით.

სალინანა უპარინული

200 გრ ხახვი დაჭერით წვრილად და ოდნავ მომუშეთ 100 გრ კულტურად დაჭრილი ღორის ღორთან ერთად. ჩამდენიმე ნივრის კბილი კარგად დანაყეთ, 500 გრ ხორცი და თირკმლები წვრილ მოჭარბო ნაჭრებად დაქვერით, დუმატეთ 100 გრ. ტომარის პასტა, წითელი წიწკა და 2 მუავე კიტრი. ყველაფერი ეს მოათავსეთ ქებაში და ჩასათუშად ჩამდენიმე წუთით შედგით ცეცხლზე. შემდეგ 1 1/2 ლ ხორცის ბულიონი დაასხით და ხუთი წუთის განმავლობაში ხარჭეთ (ძალზე ბევრ ბუნდონს ნუ დაასახათ, რადგან წვენი სველი უნდა იყოს). შეუძლიათ კიდევ დაუმატოთ წიწკა და მარილი. მზა სალიანას დაუმატეთ 2-3 ნაჭერი ლიმონი, კამა და იხარახუნეთ. სალიანესთან ერთად სუფრაზე შეგილიათ მიიტანოთ სქელი არაყანი.

ხიოლოდნიკი ბალორუსულად

500 გრ ისპანახი კარგად გარეცხეთ და მარლიან წყალში ან უცხიმო ბულიონში მოხარჭეთ, გააკვიეთ. 50 გრ ახალი ხახვი და 1 პატარა ქორჯი კიტრი წვრილად დაჭერით, დაუმატოთ ერთი მოხარშული კვერცხის წვრილი დაყვილი ცილა და საცერში გატარებულ მოხარშული კვერცხის გული. წვენიან უნდა შეკახოთ 2 ჩაის კოვზი მკერი, მარილი და წიწკა, სუფრაზე მიტანისას ზემოდან უნდა მოახსით არაყანი და მოაფაროთ დაჭრილი კამა.

უზბეკური ფლანი

250 გრ ცხვრის ან ღორის ხორცი დაეკრით 10-15-გრამიან ნაჭერბად, ცოტა წყალი დაასხით და 125 გრ ცხიმში შევით. როცა ხორცი თითქმის მზად იქნება, ჩაყარეთ 2-3 თავი დაჭრილი ხახვი და ხორცთან ერთად ჩაბარეთ, დაუმატეთ 500 გრ წყრილად დაჭრილი სტაფილო და 10-15 წუთი თუშეთ, შემდეგ მოშაღე მარილი და წიწკა მოაყარეთ (შეიძლება ცოტა წყალი ჩამატოთ), 400 გრ ბრინჯი გარცხეთ, ქვაბში ჩაყარეთ და იმდენი წყალი დაასხით, რომ დაფაროს, როცა ბრინჯი მთელ წყალს შეისრუტავს, შეაგული ჩაულრძავეთ და ჩაახსით 1-2 სუფრის კოვზი წყალი. ეგრის ჩაი მოურიოთ. დაახურეთ სახურავი და ხარშეთ 20-25 წუთის განმავლობაში. შუა ფლავი გადმოიღეთ ბრტელ სინზე, ააყოლოავეთ და ზემოდან მოაწყვეთ ხორცის ნაჭერბი.

ფლავიან ერთად უზბეკები მიირთმევენ ჰამიდორის სალათას ხახვითა და ბოლოკით.

ზანდა უბრინჯული

1 სუფრის კოვზი კარაქი და 2 კვერცხის გული ათქვიფეთ, დაუმატეთ 320 გრ ფქვილი, ხელი საფუარი და მარილი. მოხლეთ შავარი ცომი. გააეთეთ მრგვალი ფუნთუშები, ფუნთუშებს გულში ჩაულრძავეთ, ცოცხად ოდნავ აუპრიხეთ, ზედ გამდნარი კვერჩხი მოასხურეთ და ტაფურზე დააბეჭეთ.

ნუსხა უზბაბ ბაჯიკური — ხორცი ბანადი

ბარდა კარგად გარცხეთ და ერთი დამით წყალში ჩაალბეთ. 500 გრ ცხვრის ან საქონლის ხორცი დაჭერით, ქვაბში ჩაალბეთ, ძველები თან ჩაატანეთ, დაასხით ცივი წყალი და 2 საათის განმავლობაში ხარშეთ ნელ ცეცხლზე. ათი წუთით ადრე, სანამ ეგრძეს ცეცხლიდან გადმოიღებდეთ, ჩაყარეთ შიგ 3-4 თავი წყვილად დაჭრილი ხახვი, კანგალოლი სტაფილი და წინასწარ კუბურად დაჭრილი ლობიო. და წინასწარ მოხარშული ბარდა, შემდეგ დაუმატეთ დაწნის ფთოლი და ბაპარი და წაგარქვლეთ

ხარშვა. სუფრებზე მიტანის წინ უყავით მარილი და მოყარეთ დაჭრილი კამა.

ფარშირებულნი თიხში აზირანბეგაშულად

500 გრ თევზი გაფხვიეთ, გამოვიგნეთ, უყავით მარილი. ერთმანეთში კარგად აურიეთ 125 გრ კარგად დანაყილი ნივრთი, 25 გრ ქიშხიში, ზეთში შემწვარი 75 გრ წერილად დაჭრილი ხახვი, 1 სუფრის კოვზი ლიმონის წვენი. მიღებულნი მასით გამოტენით თევზის შეცული, მერე ძაფი ვადაუჭერით მცელეზე, რომ არ გამოიყაროს ეს მასა და თევზი ზეთში შევით.

მეფხვარი ალაზახი სიმხურად

600 გრ კალმახი კარგად გასუფთავეთ და გარცხეთ, შემდეგ ზურგის ფრთები დაკვერით და ძალან გახურებულ ტაფურზე ზეთში შევით, როცა დანახავთ, რომ კანი შეებარაწ, ცალკე 4 კვერცხი ათქვიფეთ, მარილი და წიწკა უყავით და თევზ დაასხით, შედგით გაჭურვში 3-5 წუთით, გამოიღეთ გაჭურვიდან, თავზე მოყარეთ დაჭრილი მწვანელი, ერთი კვერცხის ენობკვერცხით მოალამზეთ ზემოდან და ასე მიიტანეთ სუფრებზე.

ხაშირინი ღვინოში ლიბეზურად

40 გრ საფუარი ვახსენით 1 ჩაის კიჭა თბილ რძეში, დაუმატეთ ცოტა შაქრის ფხვნილიც, ჩაყარეთ 500 გრ ფქვილი, ჩაახალეთ 1 კვერცხი, ჩაუმატეთ 100 გრ მარგარინი, მოხლეთ შავარი ცომი და 1-1 1/2 საათით დადეთ თბილ ადგილას, მერე ცომი კიდევ დალბილეთ, გააბრტყელეთ და ჩაის კიჭით მრგვალ-მრგვალ ნაჭერბად დაჭერით, შემდეგ გააეთეთ ღვეჯელის ცეცხლთ: 500 გრ ხაშო საყურში გაატარეთ, დაუმატეთ 2 კვერცხის გული, 1 სუფრის კოვზი შავარი, ერთი მწკვი მარილი, ცოტა გამდნარი კარაქი, შაქარი, დარიჩინი. ეს მასა კარგად აზილეთ და ჩაის კოვზით მოათავსეთ მრგვალად დაჭრილ კომებზე. გაეთეთ შავარის ფრთის ღვეჯელები, საცურებ დაუჭერთ ისე, რომ, ერთი მხრივს არ ეხებოდნენ. ღვეჯელებიანი საცერი მულფად წყლიან ქვაბზე დაამატეთ და ასე ორთქლზე მიიტარეთ. სუფრებზე მიტანისას ღვეჯელები თევზზე გა-

დაილეთ, ზემოდან მოასხით გამდნარი კარაქი, დაყარეთ შაქარი და დარიჩინი.

რიბოლი საუზბო

125 გრ ხორცი (სულ ერთია ცხვრის იქნება, საქონლის, ღორისა თუ დინდვლის), მომცრო ზომის წინასწარ წყალში დამალბო ქამაში და 2 მოხარშული კარტოფილი ხორცის საყებ მანქანაში გაატარეთ.

ნახევარი თავი ხახვი წყრილად დაჭერით და ერთ ჩაის კოვზ მარგარინთან ერთად მოშუშეთ. დაევილო მასას მოშუშული ხახვი შეურთეთ, მერე კიდევ 1 სუფრის კოვზი ფქვილი და 1 სუფრის კოვზი არაქანი მიუმატეთ და ისევ ხორცის საყებ მანქანაში გაატარეთ. დაუმატეთ 2 კვერცხის გული, გემოვნებით წიწკა და მარილი, შემდეგ კვლავ აურიეთ და 2 კვერცხის ათქვიფული ცილა შეურთეთ. ცალმში გამოუსეთ კარაქი და ისე მოათავსეთ შიგ გამოსცხობი მასა. ზემოდან მოაყარეთ 1 სუფრის კოვზი გახვიბილი ყველი და მასსხურეთ ციტაოლენი გამდნარი მარგარინი. ქურთაში შედგეთ და 30-40 წუთის განმავლობაში ახტეთ. როცა გამომცხვარი საუზბო ცალმის კედლებს მოსცილდება, უკვე მზად არის, გადმოღდეთ, თევზზე გადმოილეთ, ზემოდან მოასხით პამიდორის ან არაქნის სოსი, რომელიც შემდგნარად მზადდება: 1/2 სუფრის კოვზი კარაქი შეურთეთ 1/2 ჩაის კიჭა ფქვილს, დაუმატეთ 1 ნაოალი ჩაის კიჭა ხორცის ბულიონი, 1/2 კიჭა არაქანი, აურიეთ და ნელ ცეცხლზე შევით 5-10 წუთით, შემდეგ გადმოიღეთ, შეანელებ წიწკათა და მარილი, ბოლოს 1/6 კოვზი კარაქი დაუმატეთ.

ბაბაბა მართული

წიწკა კარგად გამოვიგნეთ და გარეცხეთ. მცერებზე ვაჭერით, ვაჭარჩხეთ, ხის ჩაქქრით ოდნავ დაბეჭდეთ, ფეხები შვინთი შეუწყვეთ, ორთვე მზოდან წაუსეთი მარილი, არაქანი და ტაფურ შევით, ისე, რომ ზემოდან რაიმე სიმამზე ედოს. როცა კარგად შეიბარაწება, გადმოილეთ და მასთან ერთად სუფრებზე მიიტანეთ მწვანე სალათა ან ტყეშის საყებელი.

გარეპანის პირველ გვირგვინ — „ბრძოლვაში“. მხატვარი ზურაბ ნიჭარაძე; ამოთხა გვირგვინი — „მ ბინი“, მხატვარი ციხიან სანუზაშვილი.

| | | |
|--|---|---|
| <p>რედაქტორი მარტია ბარათაშვილი</p> | <p>სარედ. კოლეგია: ბ. გურამინი, მ. აბაშაძე (პ. შვ. მდიანი), ზ. პაპაშვილი, თ. უზუბაბაშვილი, მ. სიხარულიძე, ფ. ზალუაშვილი, ლ. შინგელია (შპტ. რედაქტორი), თ. წარბთიანი, ფ. ჯაბაშვილი.</p> <p>ტექნოლოგი ი. ჩოგოვაშვილი</p> | <p>საქ. ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობა</p> |
|--|---|---|

საქ. ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობის სტამბა. თბილისი, ლენინის ქ. № 14. **Типография издательства ЦК КП Грузии, Тбилиси, ул. Ленина, 14.**

რედაქციის მისამართი — ლენინის ქ. № 14. ტელეფონის №, №: რედაქტორის — 99-98-71, პასუხმცემელი მდინის — 99-71-68. მხატვრული რედაქციის — 93-98-57, საქმეთმმართველის — 93-98-54, ვადაცა — ასაწყობად 21/111-75. ზემოწერილობა დასაბუქდელ 28/11-75 წ. ქალაქის ზომა 60x90/16, ფოტოკური ნაბეჭდი ფურცელი 3, სააღრიცხვო-საგამომცემლო თაბახი 5,3, ტირაჟი 120670 შვკ. 1250 უე 01893 ფახი 80 კაპ.



ასაკი და მოღა

უძველეს ასაკს თავისი უპირატესობა აქვს. თავისი უპირატესობა აქვს საშუალო ასაკსაც. რომელსაც ფრანგები „ელეგანტურობის ასაკს“ უწოდებენ. ეს განსაზღვრა შემთხვევითი როლია — საშუალო ასაკის ქალს უკვე საჭიროა აქვს დაგრავილი ცხოვრებისეული გამოცდილება, გარკვეული ადგილი უკავია საზოგადოებაში, გააჩნია საკუთარი ესთეტიური პრინციპები სილამაზის იდეალზე და მტკიცედ ჩამოყალიბებული გემოვნება. ერთი სიტყვით, იცის ცხოვრების ავტარება.

თანამედროვე ქალის საშუალო ასაკმა საკმაოდ გადაიწია. იგი ბევრად ახალგაზრდადულად გამოიყურება, ვიდრე ამავე ასაკის ქალი წარსულში. ეს გამოწვეულია ცხოვრების იმ პოზიტიური ხასიათით, რომელშიც დღეს ქალს უზღებდა ცხოვრება. მაგრამ ცნება „საშუალო ასაკი“ შედარებითია, რადგან ერთიდაიგივე ასაკის ქალი სხვა-დასხვაგვარად შეიძლება გამოიყურებოდეს. ამის მიზეზი, ალბათ, ის არის, რომ ამ ასაკს ქალები სხვადასხვა განწყობილებით ხვდებიან. ზოგი თვლის, რომ გარეგნობაზე ზრუნვა, სავსებით, მათი ასაკისთვის უკვე შეუძლებელია. ისინი ძალიან ფრთხილად და უნდობლად ეკიდებიან „მოღას, თავს არიდებენ ღია ფერის ტანსაცმელს, კოსმეტიკასა და საპაულებს. ეს სწორი არ არის, რადგან არაფერი ისე არ აბერებს უღრმოოდ ქალს, როგორც უყურადღებო და მოკიდებულიება თავის გარეგნობისადმი.

საკუთრებული, ასაკის მომატებასთან ერთად გრძელვადიან ზოგიერთი ფიზიკური ცვალებებიც. დრო უკვალოდ აჩნებს თავის კვალს: სახის ფერს, თმას, ტანის მოკ-

ნილობას და სხვ. ამ ასაკში შეიმჩნევა მიდრეკილება სიმსუქნისაკენაც, მაგრამ არიან ქალები, რომლებიც ცხოვრების სწორი რეჟიმითა და გარეგნობაზე მუდმივი ზრუნვით ინარჩუნებენ სასიამოვნო, ახალგაზრდადულ იერს. ბევრი ფიქრობს, რომ ქალთა ეს ნაწილი რაღაც საიდუმლოებას ფლობს ეს „საიდუმლოება“ კი მიკავიონებს ამ ქალთა ელევანტურ ღირსებებზე — მათ ქუშარიტ უნარზე ოსტატურად გაუსვან ხაზი გარეგნობის დადებით მხარეს და მოხდენილად დაფარონ უარყოფითი მხარეები. ისინი მოდიან იღებენ მხოლოდ მას, რაც მათ უკვე გამოიმუშავებულ სტილსა და ხასიათს შეეფერება. მათ კარგად იციან, რომ გარეგნობის განახლებისათვის არ არის აუცილებელი პირველ რიგში კაბის ან კოსტუმის შექმნა, რომ ზოგჯერ ქუდი, ხელჩანთა ან შარფი უფრო ცვალის სავსებით იერს, ვიდრე მაგალითად, ახალი კაბა. ისინი ცდილობენ ჩაიკვან არა მოდურად, არამედ ელევანტურად, რაც ნიშნავს სინატიფეს, ზომიერებასა და თავშეკავებულობას, კეთილშობილებას, ტანსაცმლის მოხდენილ ტარებას. თავის კარგად დაქვრას და უკვალოდ იმს, რასაც ქალს განვლილი ცხოვრების წლები აძლევს. და კიდევ ერთი საუურადღებო მომენტია განათვალისწინებელი: ამ ასაკში ქალები საკუთრებენ განსაკუთრებული ოსტატობით შეკრულ ტანსაცმელს და ძვირფას ქსოვილებს. უზარალო, იაფფასიანი ქსოვილისაგან შეკერილი კაბები წარსულის სასიამოვნო მოგონებებზე უნდა იქცეს.

ლ. ხვიდელიძე



ИНДЕКС 76178

Экспонат
Музея

